

POWIATOWE CENTRUM EDUKACJI I POMOCY PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

W WOŁOWIE

ul. Tadeusza Kościuszki 27, 56-100 Wołów

tel./fax (0 71) 389 21 00 e-mail: wpodn@wolowpce.pl www.wolowpce.pl

Biuletyn Informacyjny

Nr 49

Kwiecień 2019 r.

SPIS TREŚCI

1. Od redakcji.....	2
2. Informacje o nas.....	3
3. Aktualności.....	4
4. Sprawozdanie z działalności szkoleniowej PCE i PPP.....	28
5. Sieci Współpracy i Samokształcenia Nauczycieli	29
6. Publikacje nauczycieli.....	31
7. Biblioteka Pedagogiczna w Wołowie.....	58

OD REDAKCJI

Szanowni Państwo!

Oddajemy do Państwa ręk 49 numer „Biuletynu Informacyjnego” Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno - Pedagogicznej w Wołowie.

W tym numerze znajdziecie Państwo informacje podsumowujące pracę Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w miesiącach styczeń – marzec 2019r.

Zachęcamy nauczycieli do publikowania na naszych łamach własnych opinii i scenariuszy zajęć.

Wielkanoc to czas otuchy i nadziei.

Czas odradzania się wiary w siłę Chrystusa i drugiego człowieka.

Życzymy, aby Święta Wielkanocne przyniosły radość oraz wzajemną życzliwość.

By stały się źródłem wzmacniania ducha.

**Niech Zmartwychwstanie które niesie odrodzenie napelni Was pokojem i wiarą,
niech da siłę w pokonywaniu trudności i pozwoli z ufnością patrzeć w przyszłość.**

Z okazji nadchodzących świąt wielkanocnych prosimy przyjąć życzenia spokojnych i radosnych chwil. Niech to będzie czas odpoczynku, który doda Państwu energii do podejmowania kolejnych wyzwań zarówno w życiu osobistym, jak i zawodowym. Wszystkim życzymy, aby czas świąt był okazją do odpoczynku i zadumy, a także wypełniał nasze serca nadzieją i dodawał sił, tak byśmy mogli zrealizować wszystkie swoje plany.

**W imieniu wszystkich Pracowników Powiatowego Centrum Edukacji
i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie**

Krystyna Adaśko – dyrektor

POWIATOWE CENTRUM EDUKACJI I POMOCY PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

W WOŁOWIE

ul. Tadeusza Kościuszki 27, 56-100 Wołów

tel./fax (0 71) 389 21 00 e-mail: wpodn@wolowpce.pl www.wolowpce.pl

INFORMACJE O NAS

Powiatowe Centrum Edukacji

i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej

ul. T. Kościuszki 27, 56-100 Wołów

tel. /fax. (071) 389-21-00 e-mail: wpodn@wolowpce.pl

strona internetowa: www.wolowpce.pl

Dyrektor PCE i PPP

mgr Krystyna Adaśko

Sekretariat

Czynny od poniedziałku do piątku 7³⁰ – 15³⁰

Biblioteka Pedagogiczna / wypożyczalnia i czytelnia /

Czynna:

poniedziałek - 11⁰⁰ - 18⁰⁰

wtorek - 11⁰⁰ - 18⁰⁰

środa - 11⁰⁰ - 18⁰⁰

czwartek - 11⁰⁰ - 18⁰⁰

piątek - 11⁰⁰ - 18⁰⁰

sobota - 9⁰⁰ - 13⁰⁰

tel. (071) 389-14-07 e-mail: wolow@wolow.dbp.wroc.pl

Biuletyn redaguje

Zespół

AKTUALNOŚCI

Powiatowy Konkurs Fotograficzno-Ekologiczny „Cztery Pory Roku w Powiecie Wołowskim”

Konkurs „Cztery Pory Roku w powiecie wołowskim” część 1 „Jesień” odbył się w okresie październik- grudzień 2018 r. Wzięło w nim udział 6 szkół powiatu wołowskiego, w tym 3szkoły podstawowe, 2 oddziały gimnazjalne i jedna szkoła ponadpodstawowa. Do organizatora konkursu napłynęło 52 prace.

Komisja, w skład której wchodziłi nauczyciele przedmiotów przyrodniczych oraz nauczyciele innych przedmiotów oceniała nadesłane prace w dwóch kategoriach wiekowych. Podczas oceny prac rolę eksperta pełnił fotograf, pan Jacek Palat. Oceniał on prace pod kontem oryginalności, pomysłowości oraz „innego” spojrzenia na przyrodę w naszym najbliższym otoczeniu.

W skład komisji wchodziłi:

Regina Kmicieńska- przewodniczący,

Jacek Palat- ekspert, fotograf,

Członkowie:

Katarzyna PułECKA- nauczyciel fizyki,

Aleksandra Krawiec- nauczyciel chemii,

Joanna Urbańska- nauczyciel biologii, geografii

Magdalena GrzeLińska- nauczyciel matematyki, fizyki

Patrycja Piecuch- nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, historii,

Anna Cocińska- nauczyciel matematyki,

Agnieszka Jarosz- nauczyciel bibliotekarz,

Szkoły, które wzięły udział w I części „Jesień”:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza w Brzegu Dolnym,
2. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Orłat Lwowskich w Wołowie,
3. Zespół Szkolno-Przedszkolny nr1 w Brzegu Dolnym (szkoła podstawowa)
4. Zespół Szkolno- Przedszkolny nr1 w Brzegu Dolnym (oddział gimnazjalny)
5. Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie,
6. Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Starym Wołowie
7. Zespół Szkół Zawodowych im. Komisji Edukacji Narodowej w Brzegu Dolnym.

Opiekunowie nadesłanych prac:

Izabela Chimowicz,

Iwona Kokocińska

Joanna Urbańska

Teresa Petryszak

Paweł Feliszek

Izabela Więckiewicz

LAUREACI W KATEGORII -SZKOŁA PODSTAWOWA

I miejsce:

Ludmiła Varonik- Zespół Szkolno Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym

Natalia Piegowska kl.IV SP im. Kornela Makuszyńskiego w Starym Wołowie, „Praca bobrów”

II miejsce:

Stanisław Sieklicki kl.VI a SP2 im. Orłąt Lwowskich w Wołowie, „Głębowicki łabędź”

Aleksandra Czyżowicz kl.Vb SP im. Kornela Makuszyńskiego w Starym Wołowie, „A po środku stoję ja- mała trawka”,

III miejsce:

Zuzanna Chimowicz kl.IVa Zespół Szkolno Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym „Park Miejski”

Piotr Watrol kl.VII SP im. Kornela Makuszyńskiego w Starym Wołowie, „Jesienny Puch”

LAUREACI W KATEGORII ODDZIAŁY GIMNAZJALNE I SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

I miejsce:

Kacper Gawda kl.IIb LO, Zespół Szkół Zawodowych Brzegu Dolnym, „ Spoczynek konara”

Dominika Tomczak kl. III gimnazjum Zespół Szkolno Przedszkolny nr 1 Brzegu Dolnym „Kasztan wśród liści”

II miejsce:

Paulina Kowalczyk kl. 3b gimnazjum Zespół Szkolno Przedszkolny nr 1 Brzegu Dolnym „Złote drzewo”

Arleta Lech kl.3c gimnazjum Zespół Szkolno Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym „Czerwone roślinki w kropelkach wody”

III miejsce

Roksana Murawska kl. Ia LO Zespół Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym „Las w Jodłowicach”

Doradca metodyczny
Regina Kmicińska

Powiatowy Konkurs Fotograficzno-Ekologiczny „Cztery Pory Roku w Powiecie Wołowskim”

Konkurs „Cztery Pory Roku w powiecie wołowskim”, część 2 „Zima” odbył się w okresie styczeń-marzec 2019r. Chociaż zima nie dopisała nam w tym roku to jednak do organizatora konkursu napłynęło 48 prac. Komisja, w skład której wchodziłi nauczyciele przedmiotów przyrodniczych oraz nauczyciele innych przedmiotów oceniała nadesłane prace w dwóch kategoriach wiekowych. Swoją radą służył nam również nasz ekspert p. Jacek Palat.

W skład komisji wchodziłi:

Regina Kmicińska - przewodniczący,

Jacek Palat - ekspert, fotograf,

Członkowie:

Katarzyna PułECKA - nauczyciel fizyki,

Anna Mazur - nauczyciel przyrody, biologii

Iwona Kokocińska - nauczyciel biologii, przyrody

Anna Cocińska - nauczyciel matematyki,

Lucyna Dudek - nauczyciel biologii, geografii

Magdalena GrzeLińska - nauczyciel matematyki, fizyki

LAUREACI W KATEGORII - SZKOŁA PODSTAWOWA

I miejsce:

Ludmiła Varonik- Zespół Szkolno Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym „Świerk”

II miejsce:

Małgorzata Korzeniowska kl.VIII SP im. Kornela Makuszyńskiego w Stary Wołowie, „KropelecZko, panienieczko”

Piotr Watral kl.VII SP im. Kornela Makuszyńskiego w Stary Wołowie, „Zimowy pejzaż”,

III miejsce:

Emilia KręŻel kl.Vb SP nr 1 im. Adama Mickiewicza w Brzegu Dolnym „ Zimowa droga”

Stanisław Sieklicki kl.VIa SP nr2 im. Orłat Lwowskich w Wołowie

LAUREACI W KATEGORII ODDZIAŁY GIMNAZJALNE I SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

I miejsce:

Kacper Gawda kl.IIb LO, Zespół Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym, „ Zimowy samotnik

Bartosz CzyŻowicz kl. III gimnazjum, Szkoła Podstawowa nr1 w Wołowie

II miejsce:

Jakub Trzusło kl.IIb LO, Zespół Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym „W okowach mrozu”

Dziękuję wszystkim za udział w konkursie, gratuluje laureatom oraz ich nauczycielom i zapraszam do wzięcia udziału w kolejnych etapach naszego konkursu.

Regina Kmicińska
Doradca metodyczny nauczania
przedmiotów przyrodniczych

XII Powiatowy Konkurs Ortograficzny

Dwunasta edycja konkursu odbyła się w Szkole Podstawowej nr 2 w Wołowie dnia 16 stycznia 2019 roku. Do konkursu przystąpiło łącznie 38 uczniów z następujących placówek oświatowych:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza w Brzegu Dolnym,
2. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Orłąt Lwowskich w Wołowie (szkoła podstawowa i oddział gimnazjalny) ,
3. Zespół Szkolno-Przedszkolny nr1 w Brzegu Dolnym (szkoła podstawowa i oddział gimnazjalny)
4. Centrum Kształcenia Ustawicznego i Zawodowego w Wołowie
5. Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie (szkoła podstawowa i oddział gimnazjalny),
6. Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Starym Wołowie
7. Zespół Szkół Zawodowych im. Komisji Edukacji Narodowej w Brzegu Dolnym,
8. Szkoła Podstawowa im. J. Kusocińskiego w Pogalewie Wielkim,
9. Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Warzęgowie,
10. Szkoła Podstawowa im. J. Markiewicza w Orzeszkowie,
11. Zespół Szkół Publicznych w Wińsku (szkoła podstawowa i oddział gimnazjalny),
12. Szkoła Podstawowa im. Św. Mikołaja z Miry w Krzelowie,
13. Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Wołowie,
14. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Socjalizacyjnego w Wołowie,
15. Zespół Szkół Zawodowych w Wołowie.

Laureaci XII Powiatowego Konkursu Ortograficznego w roku szkolnym 2018/2019:

Grupa I – uczniowie kl. IV-VIII szkół podstawowych:

I miejsce – **Kaja Matuszewska** Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie

II miejsce – **Natalia Przytocka** Zespół Szkół Publicznych w Wińsku

Amelia Czarnecka Szkoła Podstawowa im. Św. Mikołaja z Miry w Krzelowie

III miejsce – **Alicja Wesołowska** Zespół Szkół Publicznych w Wińsku

Grupa II – uczniowie kl. III gimnazjalnych i szkół ponadpodstawowych:

I miejsce – **Natalia Szechnicka** Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie

II miejsce – **Natalia Stępień** Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Wołowie

Kinga Teodorska Technikum nr 1 im. T. Kościuszki w Wołowie

Laura Zdeb Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Wołowie

III miejsce – **Julia Żmuda** Zespół Szkół Zawodowych im. Komisji Edukacji Narodowej w Brzegu Dolnym

Serdecznie gratulujemy zwycięzcom i ich nauczycielom. Uroczyste wręczenie dyplomów i nagród zwycięzcom nastąpi w czerwcu 2019 roku, na Powiatowej Gali Laureata.

W imieniu pani Krystyny Adaško – dyrektora Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie – oraz własnym, składam podziękowanie:

- pani Małgorzacie Grzeczkowicz-Mandat - dyrektorowi Szkoły Podstawowej nr 2 im. Orłąt Lwowskich w Wołowie - za gościnność i wszelką okazaną pomoc w zorganizowaniu konkursu,

- pani Renacie Markowskiej za opracowanie dyktand konkursowych,
- paniom: Julicie Cedrowskiej-Karnas, Teresie Pruban, Joannie Wójcik i Agnieszce Szechnickiej za pomoc w przeprowadzeniu konkursu,
- paniom: Renacie Markowskiej, Julicie Cedrowskiej-Karnas i Danucie Haller za pracę w komisji konkursowej.

Wszystkim uczestnikom konkursu: uczniom i ich opiekunom dziękujemy za współpracę i życzymy sukcesów.

Doradca metodyczny nauczania języka polskiego
mgr Ewa Książczyk

Konkurs Recytatorski Poezji Patriotycznej MOJA OJCZYZNA NIEPODLEGŁA w Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Wołowie

We wtorek 19 lutego 2019 r. w auli liceum odbył się finał Szkolnego Konkursu Recytatorskiego Poezji Patriotycznej MOJA OJCZYZNA NIEPODLEGŁA. Było to przedsięwzięcie związane bezpośrednio z uczczeniem 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

Przed jury i kolegami z klasy wystąpili zwycięzcy przeprowadzonego wcześniej pierwszego etapu konkursu. Uczestnicy zaprezentowali najpiękniejsze wiersze o tematyce patriotycznej. Usłyszeliśmy utwory A. Mickiewicza, A. Słonimskiego, C.K. Norwida, J. Pietrzaka, E. Pacholickiej, W. Chotomskiej.

W jury konkursu zasiadli:

Pani Ewa Książczyk – doradca metodyczny nauczania języka polskiego Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Wołowie - przewodnicząca
Pani Halina Łosiewicz – dyrektor Liceum Ogólnokształcącego w Wołowie
Pan Marcin Lokś – specjalista ds. multimediiów Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Wołowie
Michał Stanisławski – przewodniczący Samorządu Uczniowskiego LO

Po wysłuchaniu recytacji, jury wyłoniło 4 laureatów:

I miejsce Agnieszka Likus kl.1CD

II miejsce ex aequo Piotr Kołodziej kl. IIA i Norbert Stefaniuk kl. IICD

III miejsce Nicole Kiermacka kl. IICD

Wyróżnienia zdobyli: Izabela Bręk kl.IIA, Kinga Biernacka kl. ICD i Przemysław Czernek kl. ICD,

Nad organizacją i przebiegiem konkursu czuwały panie Magdalena Nawój – Sinkowska i Dorota Kadej.

Wszystkim nagrodzonym gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

Doradca metodyczny nauczania języka polskiego
Ewa Książczyk

X edycja Powiatowego Konkursu Językowego dla uczniów szkół podstawowych

Na przełomie lutego i marca 2019r. odbył się X Powiatowy Konkurs Językowy dla uczniów klas IV-VI szkół podstawowych, którego celem było między innymi wspieranie uczniów w rozwijaniu kompetencji językowych, mobilizowanie do samodzielnej, systematycznej pracy oraz nagradzanie wysiłków uczniów i nauczycieli. Współzawodnictwo odbyło się dwóch osobnych kategoriach: język angielski i język niemiecki. Konkurs z języka angielskiego odbył się jak co roku w Zespole Szkół Społecznych w Wołowie. Najlepszą z języka angielskiego okazała się Karolina Musiałowska ze Szkoły Podstawowej nr 2 im. Orłąt Lwowskich, która na co dzień pracuje pod czujnym okiem pani Magdaleny Szuflińskiej- Kowalczyk. Drugie miejsce zajęła uczennica z Zespołu Szkół Społecznych, Weronika Wątorska, przynosząc tym samym chlubę pani Jadwidze Trzeźniowskiej. Trzecie miejsce przypadło Antoniemu Sobolewskiemu, uczniowi ze Szkoły Podstawowej nr 2 im. Orłąt Lwowskich, którego także uczy pani Magdalena Szuflińska- Kowalczyk. Konkurs z języka niemieckiego odbył się w Powiatowym Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno- Pedagogicznej w Wołowie. Z języka niemieckiego na pierwszym miejscu uplasowała się Weronika Wątorska z Zespołu Szkół Społecznych. Tuż za nią był Jakub Korzeniowski z Zespołu Szkół Publicznych w Wińsku. Natomiast trzecie miejsce przypadło Martynie Kwiek z Zespołu Szkół Społecznych. Gratulacje należą się również paniom: Agacie Gazdule i Danucie Dębskiej.

Dziękuję wszystkim za udział w konkursie, gratuluję laureatom oraz ich nauczycielom i zapraszam już dziś do wzięcia udziału w kolejnej edycji.

Ewa Nowak- doradca metodyczny nauczania języków obcych

X edycja Powiatowego Konkursu Językowego dla uczniów szkół ponadpodstawowych

W połowie marca 2019 roku odbyła się **dziesiąta edycja Powiatowego Konkursu Językowego** dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Jego celem było wspieranie talentów w rozwijaniu kompetencji językowych i mobilizowanie do samodzielnej, systematycznej pracy oraz nagradzanie wysiłków uczniów i nauczycieli. Konkurs z języka angielskiego i z języka niemieckiego odbył się w Powiatowym Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno- Pedagogicznej w Wołowie i wzięło w nich udział w sumie 24 uczniów. Nikomu nie udało się wykonać bezbłędnie wszystkich zadań. Najlepiej w tym roku z języka angielskiego wypadł Paweł Klimczak z Zespołu Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym. Drugie i trzecie miejsce przypadło Natalii Szatkowskiej i Kacprowi Boguszewskiemu, z których dumne jest z Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Wołowie. Gratulacje należą się zarówno uczniom, jak i ich nauczycielom: pani Lidii Lewandowskiej, Małgorzacie Oberg i Katarzynie Łuczak.

Z języka niemieckiego bezkonkurencyjny został Zespół Szkół Społecznych w Wołowie. Najlepiej zadania konkursowe wykonał Jakub Tkaczyk. Na drugim miejscu uplasowała się Barbara Domaradzka, a na trzecim Julia Jastrzębska. Uczniowie pracują pod czujnym okiem pani Adrianny Rygałło.

Wszystkim uczestnikom, laureatom ich nauczycielom gratuluję i zapraszam za rok.

Ewa Nowak- doradca metodyczny języków obcych

WARSZTAT „TRZYMAJ FORMĘ”

Dzięki wieloletniej współpracy Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Wołowie w naszym centrum odbyły się w dniu 05.03.2019r. warsztaty „Trzymaj formę – dobrze się odżywiaj, dbaj o formę fizyczną i pracuj zespołowo”. Spotkanie warsztatowe zostało zrealizowane w ramach Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj formę”, którego organizatorami są Główny Inspektor Sanitarny i Polska Federacja Producentów Żywności, a patronat honorowy nad projektem objęli: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Sportu i Turystyki.

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i naukę prawidłowego, czyli zróżnicowanego i zbilansowanego sposobu odżywiania się dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności indywidualnej za zdrowie i zasady wolnego wyboru. Program "Trzymaj Formę!" pomaga rozwijać zainteresowania uczniów i kształtować ich prozdrowotne nawyki. Program cieszy się zainteresowaniem wśród dzieci i młodzieży, a realizowany może być w ramach godzin lekcyjnych oraz na dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych i w czasie imprez szkolnych. Podczas realizacji programu „Trzymaj Formę” uczniowie pogłębiają wiedzę dotyczącą zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej uczestnicząc w prelekcjach, wykładach, pogadankach, zajęciach prowadzonych tematycznie, poznając m.in. znakowanie produktów żywnościowych, układając jadłospisy, przeliczając wartości kaloryczne posiłków.

Jednym z ważnych elementów programu jest nauka pracy grupowej czyli realizacji projektu edukacyjnego.

W sali konferencyjnej PCE i PPP spotkali się nauczyciele szkół uczestniczących w programie „Trzymaj formę” a także inni chętni nauczyciele.

W programie spotkania były zaplanowane wystąpienia kilku prelegentów i tak:

1. Założenia realizacji ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Trzymaj Formę!” – prelegent Pani Maria Lechocka - Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Wołowie
2. Środki spożywcze przeznaczone do sprzedaży oraz stosowane w ramach żywienia zbiorowego w placówkach oświatowy.ch – prelegent Pani Aneta Chmielowska - Kierownik Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku PSSE w Wołowie
3. Podstawowe założenia metody projektu – prelegent Pani Izabela Michońska – doradca metodyczny PCE i PPP w Wołowie

4. Nowe narkotyki. Nowe substancje psychoaktywne. Nowelizacja Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – prelegent Pani Krystyna Fesz – Chlebowska - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wołowie.

Na zakończenie spotkania nauczyciele zadawali pytania specjalistom z Powiatowej Stacji, a także zainteresowali się prezentowanymi przykładami projektów edukacyjnych, wymieniali się pomysłami na działania w zakresie realizacji programu „Trzymaj formę” w swojej szkole.

Każdy uczestniczący w spotkaniu nauczyciel otrzymał materiały związane z programem – plakaty, ulotki, foldery, materiały dla nauczycieli, uczniów i rodziców.

Izabela Michońska

Protokół Powiatowego Konkursu Przyrodniczego „Świat wokół nas”

Pierwsza edycja konkursu na szczeblu powiatowym odbyła się 19 marca 2019 roku w Szkole Podstawowej nr 1 im. Adama Mickiewicza w Brzegu Dolnym.

Do etapu powiatowego konkursu przystąpiło łącznie 150 uczniów z następujących placówek oświatowych powiatu wołowskiego:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza w Brzegu Dolnym,
2. Szkoła Podstawowa nr 5 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Brzegu Dolnym
3. Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym – szkoła podstawowa i oddział gimnazjalny.
4. Zespół Placówek Resocjalizacyjnych w Brzegu Dolnym
5. Zespół Szkół Zawodowych im. Komisji Edukacji Narodowej w Brzegu Dolnym
6. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Orłów Lwowskich w Wołowie (szkoła podstawowa i oddział gimnazjalny) ,
7. Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Starym Wołowie
8. Szkoła Podstawowa im. J. Kusocińskiego w Pogalewie Wielkim,
9. Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Warzęgowie,
10. Szkoła Podstawowa im. J. Markiewicza w Orzeszkowie,
11. Zespół Szkół Publicznych w Wińsku -szkoła podstawowa i oddział gimnazjalny,
12. Szkoła Podstawowa im. Św. Mikołaja z Miry w Krzelowie,
13. Zespół Szkół Specjalnych w Lubiążu.
14. Szkoła Podstawowa im. Janusz Korczaka w Krzydlinie Wielkiej

Prace uczniowskie oceniała komisja w składzie:

Regina Kmicieńska- przewodnicząca komisji, doradca metodyczny

Iwona Kokocińska nauczyciel biologii, przyrody z Zespołu Szkolno- Przedszkolnego nr1 w Brzegu Dolnym

Joanna Urbańska nauczyciel biologii, geografii z Zespołu Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym,

Lucyna Dudek nauczyciel biologii, geografii z Zespołu Placówek Resocjalizacyjnych w Brzegu Dolnym,

Anna Mazur nauczyciel przyrody, biologii ze Szkoły Podstawowej w Orzeszkowie

Katarzyna Pułeczka nauczyciel fizyki, informatyki ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Brzegu Dolnym

Aleksandra Krawiec nauczyciel chemii ze Zespołu Szkół Specjalnych w Wołowie

Magdalena Grzebińska nauczyciel fizyki, matematyki w Szkole Podstawowej nr 1 w Brzegu Dolnym

**Laureaci I Powiatowego Konkursu Przyrodniczego „Świat wokół nas”
w roku szkolnym 2018/2019:**

Kategoria I – uczniowie kl. IV szkół podstawowych:

I miejsce – **Natalia Dzedzic** Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym

Kategoria II – uczniowie kl. V szkół podstawowych:

I miejsce – **Karolina Musiałowska** Szkoła Podstawowa nr 2 im. Orłąt Lwowskich w Wołowie

Kategoria III – uczniowie kl. VI szkół podstawowych:

I miejsce-Adam Miękiśiak - Szkoła Podstawowa nr 2 im. Orłąt Lwowskich w Wołowie

Kategoria IV – uczniowie kl. VII-VIII szkół podstawowych:

I miejsce- Zuzanna Szpyra – Zespół Szkolno- Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym

Kategoria V – uczniowie oddziałów gimnazjalnych:

I miejsce- Julia Kończak- Zespół Szkolno- Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym

Kategoria VI- uczniowie szkół ponadpodstawowych:

I miejsce- Julita Nadwodna kl.III aLO . Zespół Szkół Zawodowych im. Komisji Edukacji Narodowej w Brzegu Dolnym

Serdecznie gratulujemy zwycięzcom i ich nauczycielom. Uroczyste wręczenie dyplomów i nagród zwycięzcom odbędzie się w czerwcu 2019 roku, na Powiatowej Gali Laureata.

W imieniu pani Krystyny Adaśko – dyrektora Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie – oraz własnym, pragnę podziękować:

- pani Katarzynie Barylak - dyrektorowi Szkoły Podstawowej nr 1 im. Adama Mickiewicza w Brzegu Dolnym -za pomoc w zorganizowaniu konkursu w tej placówce

- paniom: Lucynie Dudek, Joannie Urbańskiej, Katarzynie Pułeczkiej i Aleksandrze Krawiec za przygotowanie zadań dla I i II etapu konkursu,

- paniom: Iwonie Kokocińskiej, Annie Mazur, Aleksandrze Krawiec, Katarzynie Pułeczkiej, Joannie Urbańskiej, Lucynie Dudek ,Agnieszce Jarosz i Magdalenie Grzebińskiej za pracę w komisji konkursowej.

Wszystkim uczestnikom konkursu- uczniom i ich opiekunom dziękujemy za współpracę i już dziś zapraszamy do udziału w kolejnej edycji.

Doradca metodyczny nauczania przedmiotów przyrodniczych
mgr Regina Kmicieńska

Uroczysta Gala Wręczenia Świadectw Studiów Podyplomowych w Wołowie.

25 marca 2019 r. Sala Sesyjna Starostwa Powiatowego w Wołowie

„Gratulujemy, życzymy dalszych sukcesów”

W poniedziałek 25 marca 2019 r. miała miejsce uroczysta Gala Wręczenia Świadectw Studiów Podyplomowych, realizowanych we współpracy z Wyższą Szkołą Nauk Pedagogicznych w Warszawie przez Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie.

Uroczystość wieńczyła naukę studentów, którzy złożyli egzamin dyplomowy w sesji zimowej – 23 lutego 2019 r. Gala miała charakter kameralny, gdyż do rekrutacji na semestr zimowy w ubiegłym roku przystąpiło 26 studentów. Tegoroczna rekrutacja na semestr luty 2019- luty 2020 została zamknięta liczbą prawie 100 osób.

Gości powitała Pani Krystyna Adaśko – dyrektor Centrum Edukacji w Wołowie gratulując absolwentom i życząc dalszych sukcesów edukacyjnych. Następnie miał miejsce niezwykle wartościowy wykład Pani Joanny Sikory – Zarządzanie klasą.

Świadectwa ukończenia studiów podyplomowych wręczył Pan Janusz Kawalec Przewodniczący Rady Powiatu Wołowskiego wspólnie z Panią Dyrektorką Krystyną Adaśko.

Studia Podyplomowe w Wołowie za zgodą Zarządu Powiatu Wołowskiego stanowią element oferty Powiatowego Centrum Edukacji. W roku akademickim 2018/2019 do procesu rekrutacji przystąpiło ponad 200 studentów.

Osoby zainteresowane ofertą studiów zapraszamy na stronę : www.wolowpce.pl Miejsce składania dokumentów (listownie lub osobiście): Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno –Pedagogicznej w Wołowie, ul. Tadeusza Kościuszki 27 C.

Powstania śląskie 1919- 1920-1921

Powstania śląskie, czyli zbrojne wystąpienia ludności polskiej przeciw niemieckiemu panowaniu na Górnym Śląsku, miały na celu przyłączenie tych ziem do państwa polskiego. 28 czerwca 1919 roku doszło do podpisania przez Niemcy oraz państwa zwycięskiej koalicji Wersalskiego Traktatu Pokojowego. Niemcy utraciły wówczas na rzecz Polski Wielkopolskę i Pomorze Gdańskie. Gdańsk został wolnym miastem, a na terenie Górnego Śląska, Warmii i Mazur miały zostać przeprowadzone plebiscyty. Polacy nie byli zadowoleni z postanowień traktatu. Uważali, że Górny Śląsk powinien zostać przyłączony do Polski. Była to główna przyczyna wybuchu powstań śląskich.

I powstanie śląskie – od 16 sierpnia do 24 sierpnia 1919 r.

II powstanie śląskie – od 19/20 sierpnia do 25 sierpnia 1920 r.

III powstanie śląskie – od 2/3 maja (już po plebiscycie) do 5 lipca 1921 r.

I powstanie śląskie

Do pierwszego powstania na Śląsku doszło w sierpniu 1919 roku. Niezadowolenie mieszkańców wywoływało zwalnianie Ślązaków z kopalni, które były głównym źródłem ich utrzymania, a w ich miejsce zatrudnianie byłych funkcjonariuszy Freikorps. Powstanie jednak zdecydowano odłożyć w czasie. Wybuchło ostatecznie po aresztowaniu Józefa Grzegorzka, przewodniczącego komitetu POW Gśl. i przejęciu przez Niemców dokumentów organizacji.

Przywódcą I powstania śląskiego był Maksymilian Iksal. Wybuchło ono **17 sierpnia 1919** roku o 2.00 w nocy. Pierwsze ataki skierowano w stronę Gołkowic i godowskiego dworca kolejowego. Walki objęły okręgi zamieszkałe przez większośći polskojęzyczne, między innymi katowicki, pszczyński i rybnicki. Chociaż oddziały powstańcze początkowo odnosiły sukcesy, zaprzestano działań zbrojnych wobec lepiej uzbrojonych żołnierzy niemieckich. Powodem były także ciężkie represje na powstańcach. Amnistią objęci zostali dopiero po podpisaniu porozumienia w październiku tego samego roku.

II powstanie śląskie i plebiscyt

Od początku 1920 roku w Europie, a także na terenie Górnego Śląska, zaczęły obowiązywać postanowienia traktatu wersalskiego. Według niego Polska prawomocnie odzyskała niepodległość, przyłączono do niej Wielkopolskę, Pomorze Gdańskie i część Górnego Śląska, a na Powiślu, Mazurach, Warmii i w drugiej części Górnego Śląska zarządzono plebiscyty.

Oddziały niemieckie opuściły teren Śląska, a na ich miejsce wprowadzono wojska alianckie, których zadaniem było czuwanie nad realizacją postanowień traktatu. Niemcy pozostawiły jednak swoją policję, tak zwane Sipo (Sicherheitspolizei), gwarantujące jej bezstronność. W rzeczywistości funkcjonariusze organizowali ataki na komisje plebiscytowe oraz polskie wiece.

W związku z działalnością Sipo postanowiono o wybuchu II powstania śląskiego w nocy **19/20 sierpnia 1920 roku**. Walki ponownie objęły niemal wszystkie okręgi śląskie, omijając miasta, gdzie stacjonowały wojska alianckie. Policja niemiecka została rozbrojona i wygnana, a niedługo później oficjalnie rozwiązana przez Komisję Międzysojuszniczą.

20 marca 1921 roku odbył się plebiscyt, poprzedzony akcjami propagandowymi i wiecami, zarówno przez stronę polską, jak i niemiecką. Do głosowania uprawnionych było ponad 1,2 miliona osób, które ukończyły 20 roku życia, ale w plebiscycie udział wzięło milion mniej. Ostateczny wynik wynosił 59,4% dla przynależności do Niemiec i 40,3% do Polski.

III powstanie śląskie

Rezultaty głosowania nie usatysfakcjonowały ani Niemców, ani Polaków. W wyniku plebiscytu stronie polskiej miała przypaść 1/4 części plebiscytowej Górnośląska, bez ośrodków przemysłu ciężkiego. Zapadła decyzja o organizacji III powstania śląskiego, którego inicjatorem był Wojciech Korfanty. Powstanie wybuchło w nocy **2/3 maja 1921 roku**, a pierwszymi działaniami było wysadzenie kilku mostów kolejowych w celu zablokowania transportu niemieckich sił posiłkowych.

Siły powstańcze liczyły początkowo 39 tysięcy ludzi, ale wkrótce liczba wzrosła do 45 tysięcy. Tym razem walki toczyły się także w miastach. Najbardziej zacięte miały miejsce w Kędzierzynie, na Przystani Kozielskiej na Odrze, a także na Górze św. Anny. W pierwszej fazie powstańcy odnosili sukcesy, zajmując kolejne ośrodki miejskie, jednak dobrze zorganizowane oddziały niemieckie pod koniec maja zaczęły je odbijać. Wobec braku perspektyw na zwycięstwo Wojciech Korfanty postanowił zgodzić się na zawieszenie broni. Powstanie zakończyło się remisem.

Powstania śląskie – skutki

Bilans powstań śląskich doprowadził do podziału Górnośląska między Rzeczpospolitą i Niemcy, przy czym stronie polskiej, po interwencji Ligi Narodów, przypadły tereny dobrze rozwinięte przemysłowo. W 1922 r. podpisano w Genewie konwencję w sprawie Śląska, według której obszar przyznany Polsce powiększony został do ok. 1/3 spornego terytorium. Konwencja była korzystna dla Polski jeśli chodzi o istniejące na nim obiekty przemysłowe. Polsce przypadło 50% hutnictwa i 76% kopalń węgla.

Sytuacja na Śląsku nie poprawiła się jednak. W części niemieckiej prowadzono antypolskie akcje, znieważano Ślązaków i bojkotowano polskie organizacje.

WYNIKI Z POWIATOWEGO KONKURSU WIEDZY ORGANIZOWANEGO PRZEZ BIBLIOTEKĘ PEDAGOGICZNĄ W WOŁOWIE „POWSTANIA ŚLĄSKIE W OBRONIE POLSKOŚCI”

Konkurs polegał na zapoznaniu się z tekstem źródłowym odnoszącym się do przebiegu trzech powstań śląskich w latach 1919-1921, własnoręcznym wykonaniu notatek do czytanego tekstu, z pomocą których ostatecznie uczestnicy konkursu wypełnili test wiedzy nt. Patrona Roku 2019, uchwalonego przez Sejm Rokiem Powstań Śląskich.

Wyniki konkursu przedstawiają się następująco:

KATEGORIA – SZKOŁY PODSTAWOWE, W TYM KLASY GIMNAZJALNE

- **1 miejsce** – Maciej Wodejko, Szkoła Podstawowa nr 5 w Brzegu Dolnym
- **1 miejsce** – Julia Kołacz, Zespół Szkolno–Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym
- **2 miejsce** – Nina Burdzy, Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie
- **2 miejsce** – Mateusz Wyszyński, Zespół Szkolno–Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym
- **3 miejsce** – Mateusz Czarny, Zespół Szkolno–Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym
- **3 miejsce** – Jan Kubicki, Zespół Szkolno–Przedszkolny nr 1 w Brzegu Dolnym

Wyróżnienia:

Konstanty Szumiał, Szkoła Podstawowa nr 5 w Brzegu Dolnym

Patryk Kolis, Szkoła Podstawowa nr 5 w Brzegu Dolnym

Malwina Piestrak, Szkoła Podstawowa w Warzęgowie

Mikołaj Hruszowiec, Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie

Julia Hormańska, Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie

Izabela Buraczyńska, Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołowie

Eryk Pająk, Szkoła Podstawowa nr 2 w Wołowie

KATEGORIA – SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

- **1 miejsce** – Maja Wasilewska, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie
- **2 miejsce** – Wiktoria Łyczko, Zespół Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym
- **3 miejsce** – Agnieszka Likus, Liceum Ogólnokształcące w Wołowie
- **3 miejsce** – Kinga Teodorska, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie

Wyróżnienia:

Sara Mikrut, Zespół Szkół Zawodowych w Brzegu Dolnym

Paweł Łubkowski, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie

Anna Kubala, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie

Nagrody i dyplomy zostaną wręczone w czerwcu na Gali Laureata 2019.

SPRAWOZDANIE Z X EDYCJI KONKURSU „JESTEM ŚWIADOMYM KONSUMENTEM”

W dniu 27 marca 2019r do pięknej sali konferencyjnej Technikum nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie, które było tegorocznym gospodarzem jubileuszowego X Powiatowego Konkursu „Jestem świadomym konsumentem” przybyli najlepsi znawcy praw konsumenta ze szkół podstawowych, oddziałów gimnazjalnych i szkół ponadpodstawowych powiatu wołowskiego. Konkurs od wielu lat organizowany we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Wołowie i doradcą ds. konsumenta Starostwa Powiatowego w Wołowie cieszy się niegasnącym zainteresowaniem uczniów, którzy pod opieką swoich szkolnych nauczycieli nabywają wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową. W tegorocznym konkursie po raz ostatni uczestniczyli uczniowie klas III oddziałów gimnazjalnych, którzy rywalizowali w grupie z uczniami szkół podstawowych, osobną grupę stanowili uczniowie szkół ponadpodstawowych. Łącznie w konkursowe szranki stanęło 17 uczniów. Honorowy Patronat nad konkursem objął Pan Janusz Dziarski – Starosta Powiatu Wołowskiego i Pan Dariusz Chmura – Burmistrz Miasta i Gminy Wołów.

Uczestników konkursu przywitała Pani Dyrektor Krystyna Adaśko gratulując uczniom już samego udziału w konkursie, bowiem wiedza, którą zdobyli ułatwi im funkcjonowanie w konsumenckim świecie, a także życzyła wszystkim powodzenia w rozwiązywaniu konkursowych zadań. Komisję konkursową na tegorocznym konkursie tworzyły osoby związane ściśle z działalnością na rzecz konsumentów - Pani Krystyna Fesz Chlebowska – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wołowie, Pani Maria Lechocka – inspektor ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Wołowie, Pani Grażyna Więclaw – pracownik Sekcji Higieny i Dzieci Młodzieży w PSSE w Wołowie i Pani Katarzyna Staroń - doradca ds. konsumenta Starostwa Powiatowego w Wołowie. Pani Katarzyna od lat występuje jako ekspert i jest autorką większości pytań konkursowych ujętych w arkuszach zarówno dla uczniów szkół podstawowych, jak i ponadpodstawowych. W tym roku z okazji jubileuszowego konkursu przygotowała wyjątkowe pytanie, które zadała uczestnikom jeszcze przed rozpoczęciem konkursu, tak dla rozluźnienia atmosfery i wprowadzenia w konsumencki świat pytań. Do odważnych świat należy! Jako pierwsza rękę podniosła Joasia Winiarska, uczennica Szkoły Podstawowej nr 1 w Wołowie, która znała odpowiedź na pytanie – co oznacza skrót ADR? W nagrodę otrzymała książkę, a Jej rzetelne przygotowanie do konkursu potwierdziły wyniki końcowe – Joasia została również zwyciężczynią konkursu konsumenckiego w zakresie szkół podstawowych i oddziałów gimnazjalnych! A dla ciekawskich - ADR (ang. Alternative Dispute Resolution) to pozasądowe rozwiązywanie sporów - polubowne postępowania prowadzone w sporach pomiędzy konsumentami a przedsiębiorcami., to nowa procedura, wprowadzona ustawą o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich, jest szybsza, zazwyczaj bezpłatna i znacznie mniej sformalizowana niż postępowanie przed sądem powszechnym, a w osiągnięciu porozumienia pomagają niezależni i bezstronni eksperci, np. mediatorzy.

Wpływ na konkurs mają również Panie specjalistki z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wołowie, które dzielą się swoją wiedzą i umiejętnościami i od wielu lat ściśle współpracują z PCE i PPP w zakresie organizacji szkoleń i warsztatów zarówno dla nauczycieli, uczniów, jak i rodziców, a także w zakresie organizacji konkursów. Fachowa wiedza specjalistów PSSE jest nieoceniona w zakresie profilaktyki zdrowotnej, przeciwdziałania narkomanii, świadomości szkodliwości dla zdrowia psychicznego i fizycznego dopalaczy, wiedzy o skutkach uzależnienia od komputera, smartfona czy profitów zdrowego odżywiania.

Komisja konkursowa

Przewodnicząca p. Izabela Michońska – doradca PCE i PPP w Wołowie,

Członkowie:

p. Krystyna Fesz-Chlebowska – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wołowie

p. Maria Lechocka - samodzielne stanowisko pracy ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Wołowie

p. Grażyna Więctaw – pracownik Sekcji Higieny i Dzieci Młodzieży w PSSE w Wołowie

p. Katarzyna Staroń - Pani Katarzyna Staroń – doradca ds. konsumenta Starostwa Powiatowego w Wołowie

na posiedzeniu w dniu 27.03.2019r sprawdziła prace konkursowe w kategorii szkół podstawowych i oddziałów gimnazjalnych i w kategorii szkół ponadpodstawowych i po podliczeniu uzyskanych przez poszczególnych uczniów punktów, klasyfikacja przedstawiała się następująco:

A) w kategorii szkół podstawowych i oddziałów gimnazjalnych:

I miejsce – **Joanna Winiarska** – uczennica Szkoły Podstawowej nr 1 Wołowie

II miejsce – **Aleksandra Owczarczak** – uczennica Szkoły Podstawowej nr 1 w Wołowie,

III miejsce –

Zuzanna Czapluk – uczennica Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Starym Wołowie

Wiktoria Korzeniowska – uczennica Szkoły Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Starym Wołowie

B) w kategorii szkół ponadpodstawowych:

I miejsce – **Jakub Ludwig** – uczeń Niepublicznego Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Społecznych w Wołowie

II miejsce – **Maksymilian Tlatlik** – uczeń Liceum Ogólnokształcącego im. Komisji Edukacji Narodowej w ZSZ Brzegu Dolnym

III miejsce –

Kinga Teodorska – uczennica Technikum nr 1 im. T. Kościuszki w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wołowie

Julia Żmuda – uczennica Liceum Ogólnokształcącego im. Komisji Edukacji Narodowej w Brzegu Dolnym

Prace konkursowe znajdują się do wglądu dla opiekunów uczniów w sekretariacie Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie.

Dziękujemy Pani Barbarze Żeliźniak - Dyrektor CKZiU w Wołowie za gościnę, nauczycielom za przygotowanie uczniów do konkursu, a uczniom gratulujemy wyników, a także zdobytej wiedzy i umiejętności.

Izabela Michońska

WARSZTATY WYJAZDOWE W IZBIE PAMIĘCI W BRZEGU DOLNYM

Pierwsi osadnicy w gminie Brzeg Dolny i ich wspomnienia

27 marca 2019 r. odbyła się III Sieć Współpracy i Samokształcenia Humanistów działająca przy Powiatowym Centrum Edukacji i Pomocy Psychologicznej – Pedagogicznej w Wołowie. Było to spotkanie merytoryczne na terenie naszej Małej Ojczyzny w ramach edukacji regionalnej i patriotycznej (1. priorytet MEN - 100 rocznica odzyskania niepodległości – wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów). Warsztat historyczny skierowany był do nauczycieli: historyków, polonistów oraz innych zainteresowanych. Celem spotkania była prezentacja wybitnych walorów historycznych i zapoznanie się z historią rodzin pierwszych osadników na terenie Brzegu Dolnego i gminy Brzeg Dolny. Uczestniczyły w nim 23 osoby. Było to wzruszające spotkanie z przedstawicielami Stowarzyszenia Pierwszych Osadników Ziemi Dolnobrzeskiej. Wśród nich byli tacy, których dziś możemy nazywać strażnikami pamięci, bowiem przybyli na Dolny Śląsk z Syberii oraz z Francji po II wojnie światowej Miejscem barwnych, pełnych wzruszeń opowieści była Izba Pamięci w Brzegu Dolnym prowadzona przez Stowarzyszenie Pierwszych Osadników Ziemi Dolnobrzeskiej, którego prezesem jest pan Janusz Malik.

W izbie członkowie stowarzyszenia gromadzą pamiątki np. mundury wojskowe, kufry, maszyny do szycia, przedmioty gospodarstwa domowego, dokumenty, zdjęcia, wspomnienia i różnego rodzaju przedmioty mające wartość historyczną i sentymentalną związaną z przedwojennymi, wojennymi i powojennymi losami ludzi, których wiatr historii rzucił po II wojnie światowej na tzw. ziemie odzyskane, w tym przypadku na Ziemię Dolnośląską.

Jest tu także miejsce poświęcone Sybirakom, gdzie zobaczyliśmy symboliczny grób oraz tablicę z nazwiskami tych, co nie wrócili, różaniec z chleba oraz oryginalne dokumenty i zdjęcia. Można więc uznać, że to już nie tyle Izba Pamięci, a prawdziwe muzeum pierwszych osadników i ich dokonania. Jest to jedna z placówek tego typu na Dolnym Śląsku.

Nauczyciele szkół z powiatu wołowskiego mieli możliwość poznania tego historycznego miejsca oraz spotkania się z żywymi świadkami naszej historii, a są to: p. **Haliną Żak** – były prezesem stowarzyszenia, Sybiraczka, p. **Anna Szkoła**, p. **Ludwiką Kała**, p. **Kazimiera Kołodziej**. Zaszczycili nas swoją obecnością również prezes Stowarzyszenia Pierwszych Osadników Ziemi Dolnobrzeskiej – p. **Janusz Malik**, wiceprezes - p. **Edward Sterchaluk**, członkowie - p. **Iwona Cukrowska** i p. **Jan Głowacki**. To niezwykle miejsce łączy ludzi, jest mostem pomiędzy pokoleniami. Panie: H. Żak, Anna Szkoła, Ludwiką Kała i Kazimiera Kołodziej opowiedziały nam pełną wzruszeń, niełatwą historię swojego osadnictwa na terenie gminy Brzeg Dolny. Chcielibyśmy wraz z nauczycielami szkół z naszego powiatu, zwłaszcza tymi spoza gminy Brzeg Dolny, rozpropagować to miejsce i zapoznać z nim uczniów szkół z naszego regionu. Dlatego w pierwszej fazie zaprosiliśmy tu nauczycieli, którzy mogliby następnie ze swoimi wychowankami odwiedzić Izbę Pamięci i spotkać się z życzliwymi ludźmi, którzy opowiedzą o trudnych wojennych i powojennych losach ich rodzin. Warsztat merytoryczny w muzeum poprowadzili Ci, którzy do Brzegu Dolnego przyjechali już jesienią 1946 roku.

Cenną ideą tej ekspozycji jest pokazanie historii konkretnych rodzin, które po wojennej tułaczce osiedliły się w naszym regionie – naszej Małej Ojczyźnie. Poszczególne działy wystawy poświęcone są losom tych rodzin, które przybyły z różnych stron świata: z Kresów, Syberii i Francji.

Po żywej lekcji historii zaglądaliśmy we wszystkie zakamarki Izby Pamięci. Spacerowi towarzyszyła wymiana zdań, wspomnienia, wspomnienia i jeszcze raz wspomnienia. Nietrudno było dostrzec, że w oku każdego lśniła niejedna łza.

Dziękując za wspólnie spędzony czas, wszystkim uczestnikom warsztatów życzę w imieniu swoim oraz organizatorów – Powiatowego Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie - refleksji i siły w tworzeniu mostów międzypokoleniowych.

doradca metodyczny historii
w PCE i PPP w Wołowie
Danuta Haller

Seminarium polsko-niemieckie w Poczdamie.

W dniach 28-31 marca 2019 r. w Poczdamie odbyło się seminarium polsko-niemieckie w ramach umowy partnerskiej pomiędzy Powiatowym Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie, a Poradniami Wychowawczymi w Buchholz i w Winsen. W tegorocznym projekcie uczestniczyło 20 osób, z Polski 9 specjalistów – z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Brzegu Dolnym i w Wołowie oraz 11 specjalistów z Poradni Wychowawczych w Buchholz i w Winsen. Starostwo Powiatowe w Wołowie reprezentowały Panie: Andżelika Banowicz – Kierownik Wydziału Edukacji oraz Pani Katarzyna Uran główny specjalista Wydziału Edukacji. Tematem nad którym pracowali pedagodzy i psychologowie dotyczył psychoterapii energetycznej, technik uzdrawiania emocjonalnego ze szczególnym uwzględnieniem metody ECT”.

Szkolenie prowadziła Margaret Kruczek-Schumacher-psycholog kliniczny z Kolonii. Seminarium jest efektem podpisanej umowy o partnerstwie w 2010r. pomiędzy Powiatowym Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Wołowie, a Poradniami Wychowawczymi w Powiecie Harburg z siedzibą w Buchholz i w Winsen, które owocuje corocznymi spotkaniami merytorycznymi. To czas poświęcony na wspólne uczenie się od siebie, poznawanie nowych metody i form pracy diagnostyczno-terapeutycznych, dzielenie się wiedzą i doświadczeniem specjalistów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Tegoroczny projekt współfinansowany był przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej. Honorowy patronat nad seminarium objął Dolnośląski Kurator Oświaty Pan Roman Kowalczyk oraz Starosta Wołowski Pan Janusz Dziarski.

Słowa podziękowania kieruję do Instytucji i osób, które wsparły realizację projektu tj. Zarząd Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej, Dolnośląski Kurator Oświaty Pan Roman Kowalczyk , Starosta Wołowski Pan Janusz Dziarski oraz Starosta Powiatu Harburg Pan Rainer Rempe, Pani Gabi Pape - Dyrektor Poradni w Buchholz i w Winsen oraz wszystkim pracownikom czterech poradni polsko-niemieckich biorących udział w projekcie.

Z podziękowaniem
Krystyna Adaśko
Dyrektor PCE i PPP w Wołowie

**Słowa powitania Pana Starosty Rempe z okazji spotkania partnerskiego poradni
psychologiczno-wychowawczych powiatów Harburg i Wołów
od 28. do 31. Marca w Poczdamie**

Szanowny Panie Starosto Dziarski,
szanowni Państwo,

cieszę się, że Pan kontynuuje dzisiaj partnerstwo powiatów Harburg i Wołów. Dzięki temu spotkaniu poradni psychologiczno-pedagogicznych wzmacnia Pan więzi pomiędzy naszymi powiatami. Nie mogę niestety osobiście uczestniczyć w tym spotkaniu. W związku z tym przesyłam Panu moje najserdeczniejsze pozdrowienia i życzę wszelkiej pomyślności podczas spotkania.

Współpraca pomiędzy Centrum Edukacji i Pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Wołowie i Poradniami Wychowawczymi powiatu Harburg stanowi solidny filar partnerstwa pomiędzy naszymi dwoma powiatami. W 2003 roku postanowiliśmy zawrzeć umowę partnerską i od tego czasu połączenie pomiędzy naszymi okręgami administracyjnymi już dawno stało się czymś więcej niż tylko oficjalną umową na papierze. Celem partnerstwa jest przełamanie uprzedzeń oraz pogłębienie zrozumienia i przyjaźni między ludźmi w Polsce i Niemczech. Jednocześnie chcemy wymieniać doświadczenia i poszerzać nasze horyzonty. Spotkania na szczeblu

roboczym pomiędzy Centrum Edukacji i Pomocy psychologiczno-pedagogicznej i Poradniami Wychowawczymi odbywają się od 2008 roku, obecnie co dwa lata. Problemy i wyzwania, przed którymi te instytucje w naszych dwóch krajach stoją, są podobne - nic więc dziwnego, że za każdym razem, gdy się spotykamy, szybko nawiązujemy rozmowę i korzystamy z okazji uczenia się od siebie nawzajem.

Będziemy tę cenną wymianę kontynuowali, zajmując się Psychoterapią Energetyczną. Ale partnerstwo, a w szczególności współpraca naszych ośrodków, od dawna są czymś więcej niż tylko współpracą techniczną na poziomie roboczym. Oczywiście będzie i tym razem wystarczająco czasu na osobistą rozmowę, poznanie się nawzajem i kultywowanie przyjaźni.

Partnerstwo to ludzie, którzy się spotykają, się od siebie nawzajem uczą i być może stają się nawet przyjaciółmi. W ten sposób przyczyniamy się do polsko-niemieckiego porozumienia.

Życzę sobie nam, abyśmy nasze partnerstwo wykorzystali jako szansę do wyjścia poza nasze własne horyzonty i stawienia czoła wspólnym wyzwaniom przyszłości jako partnerzy. Takie spotkania zapewnią, że nasze partnerstwo będzie wypełnione życiem. Życzę temu spotkaniu dobrego przebiegu i owocnych rezultatów - i z niecierpliwością czekam na wiadomość o nim.

**Grüßwort von Landrat Rempe zur Partnerschaftsbegegnung der
Erziehungsberatungsstellen der Landkreise Harburg und Wolów
vom 28. bis 31. März in Potsdam**

Sehr geehrter Herr Landrat Dziarski,
sehr geehrte Damen und Herren,

Ich freue mich, dass Sie heute die Partnerschaft zwischen den Landkreisen Harburg und Wolów fortsetzen. Mit diesem Treffen zwischen den Erziehungsberatungsstellen stärken Sie die Verbindung zwischen unseren Landkreisen. Leider kann ich nicht persönlich an dieser Begegnung teilnehmen. Ich sende Ihnen daher herzliche Grüße und wünsche dem Treffen ein gutes Gelingen.

Die Verbindung zwischen dem Kreiszentrum für Bildung und Psychologisch-Pädagogische Hilfe in Wolów und der Erziehungsberatungsstelle des Landkreises Harburg ist ein fester Pfeiler in der Partnerschaft unserer beiden Landkreise. 2003 haben wir die Partnerschaft beschlossen, und seitdem ist aus der Verbindung unserer Landkreise längst mehr als eine offizielle Vereinbarung auf dem Papier geworden.

Ziel der Partnerschaft ist es, Vorurteile abzubauen und das Verständnis und die Freundschaft zwischen den Menschen in Polen und Deutschland zu vertiefen.

Gleichzeitig wollen wir Erfahrungen austauschen und unseren Horizont erweitern. Die Begegnungen zwischen dem Kreiszentrum für Bildung und Psychologisch-Pädagogische Hilfe und der Erziehungsberatungsstelle auf Arbeitsebene finden seit 2008 statt, derzeit treffen Sie sich alle zwei Jahre. Die Themen und Herausforderungen, vor denen die Einrichtungen in unseren beiden Ländern stehen, sind ähnlich – da ist es kein Wunder, dass Sie bei jeder Begegnung schnell ins Gespräch kommen und gern die Gelegenheit nutzen, von der jeweils anderen Seite zu lernen.

Diesen wertvollen Austausch setzen Sie nun fort, wenn Sie sich bis Sonntag mit Energetischer Psychotherapie beschäftigen.

Aber die Partnerschaft und besonders Ihr Austausch sind längst mehr als eine rein fachliche Kooperation auf der Arbeitsebene. Denn natürlich bleibt Ihnen auch diesmal genügend Zeit zum persönlichen Gespräch, zum Kennenlernen und zum Pflegen von Freundschaften.

Partnerschaft lebt von Menschen, die sich begegnen, die voneinander lernen und dabei vielleicht sogar Freunde werden. Damit tragen Sie zur deutsch-polnischen Völkerverständigung bei.

Ich wünsche mir und uns, dass wir unsere Partnerschaft als Chance nutzen, den Blick über den Tellerrand zu wagen und uns als Partner den gemeinsamen Herausforderungen der Zukunft stellen. Treffen wie dieses sorgen dafür, dass unsere Partnerschaft mit Leben erfüllt wird.

Ich wünsche Ihrem Treffen einen guten Verlauf und fruchtbare Ergebnisse – und freue mich schon, davon zu hören.

Foto galeria:

2 KWIETNIA ŚWIECIMY NA NIEBIESKO

Kwiecień miesiącem wiedzy na temat autyzmu

Pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Brzegu Dolnym, podobnie jak w ubiegłym roku przyłączyli się do obchodów w kwietniu **Światowego Miesiąca Wiedzy na Temat Autyzmu**.

2 kwietnia „Świeciliśmy na niebiesko”. Solidaryzując się z osobami z autyzmem w poczekalni poradni zobaczyć można było *Niebieskie Drzewko*, a odwiedzający nas klienci otrzymali niebieskie kokardki. W czasie oczekiwania na wizytę do specjalistów klienci korzystający w tym czasie z usług placówki z zainteresowaniem przeczytać mogli artykuły fundacji Synapsis: „*Twój kolega ma autyzm / zespół Aspergera*”, „*Masz brata lub siostrę z autyzmem?*” oraz zapoznać się z broszurą przygotowaną przez nas o autyzmie.

Wszyscy specjaliści z naszej Poradni zaprosili w kwietniu rodziców dzieci od 16 do 30 miesiąca życia na konsultacje w celu oceny ryzyka zaburzeń ze spektrum autyzmu – ogłoszenia zostały wywieszane w gminnych placówkach oświatowych w Brzegu Dolnym, Klubikach dla małych dzieci, przychodniach zdrowia oraz w prasie lokalnej „Panoramie Brzegu Dolnego”. Na terenie Poradni została również zorganizowana wystawa książek i publikacji popularyzująca wiedzę o autyzmie.

AUTYZM - Warto przeczytać:

- Codzienność dziecka z Zespołem Aspergera, A. Borkowska, B. Grotowska; Harmonia, Gdańsk, 2017
- Mózg autystyczny, T. Grandine; Cpopernocus Center Press, Kraków, 2016
- Porozmawiajmy o autyzmie, B. Nason, WUJ, Kraków 2017
- Starsze dziecko z autyzmem, T. Grandine; Harmonia, Gdańsk, 2017
- Spektrum autyzmu i strategie deeskalacji, Steve Brown, Gdańsk 2017
- Asperger. Życie w dwóch światach, Christine PreiBmann, Łódź 2017
- Luke Jackson: „Świry, dziwadła i Zespół Aspergera”.
- Ellen Notbohm: „10 rzeczy, o których chciałoby ci powiedzieć dziecko z autyzmem”
- Daniel Tammet: „Urodziłem się pewnego błękitnego dnia. Pamiętniki nadzwyczajnego umysłu z zespołem Aspergera”.
- Roksana Jędrzejewska-Wróbel: „Kosmita”
- Janssen Kolet: „Mój brat jak huragan”

Informacja: Iwona Grabowiecka- pedagog

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SZKOLENIOWEJ
Powiatowe Centrum Edukacji i Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Wołowie
zorganizowało w okresie od stycznia 2019r. do marca 2019r.

SZKOLENIOWE RADY PEDAGOGICZNE

1. **Odpowiedzialność prawna nauczyciela** - Ewa Norkowska/ SP 6 Brzeg Dolny - 12.02.2019

SZKOLENIA/ WARSZTATY

1. **Tworzenie interaktywnych pomocy dydaktycznych z matematyki cz.II** - Zenon Pędziwiatr - 08.01.2019
2. **Programowanie C++** - Zenon Pędziwiatr - 15.01.2019; 28.01.2018; 29.01.2018
3. **Wspomaganie pracy wychowawców klas: Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów** - Izabela Michońska/ CKZiU - 15.01.2019
4. **Wspomaganie pracy wychowawców klas: Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów** - Izabela Michońska/ CKZiU - 15.01.2019
5. **Jak otrzymać szybko feedback?** - Ewa Nowak - 15.01.2019
6. **Wspomaganie pracy wychowawców klas: Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów** - Izabela Michońska/ CKZiU - 17.01.2019
7. **Wspomaganie pracy wychowawców klas: Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów** - Izabela Michońska/ CKZiU - 22.01.2019
8. **Wspomaganie pracy wychowawców klas: Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów** - Izabela Michońska/ ZSZ - 22.01.2018
9. **Dziecko z Autyzmem w systemie edukacji** - Izabela Sokołowska Zatorska - 23.01.2018
10. **Programowanie C++** - Zenon Pędziwiatr - 11.02.2019
11. **Planowanie kariery zawodowej ucznia** - Izabela Michońska - 18.02.2019
12. **Pierwsza pomoc przedmedyczna** - Maria Balińska - 18.02.2019
13. **Pierwsza pomoc przedmedyczna** - Maria Balińska - 25.02.2019
14. **Planowanie kariery zawodowej ucznia** - Izabela Michońska - 25.02.2019
15. **Warsztaty z programowania robotów** - Zenon Pędziwiatr - 26.02.2019
16. **Planowanie kariery zawodowej ucznia** - Izabela Michońska - 04.03.2019
17. **Trzymaj formę - dobrze się odżywiaj, dbaj o formę fizyczną** - Maria Lechocka, Aneta Chmielowska, Izabela Michońska, Krystyna Fesz-Chlebowska - 05.03.2019
18. **Planowanie kariery zawodowej ucznia** - Izabela Michońska - 06.03.2019
19. **Planowanie kariery zawodowej ucznia** - Izabela Michońska - 11.03.2019
20. **Programowanie robotów** - Zenon Pędziwiatr - 12.03.2019
21. **Awans zawodowy na nauczyciela dyplomowanego** - Ewa Norkowska - 13.03.2019
22. **Rozwój psychoruchowy dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym** - Izabela Sokołowska Zatorska - 14.03.2019
23. **Planowanie kariery zawodowej ucznia** - Izabela Michońska - 20.03.2019
24. **Nauka programowania w klasach I-III** - Ewa Nowak - 13.03.2019
25. **Wesoła ortografia – lekcja otwarta – Anna Czyżowicz/SP w Warzęgowie – 22.03.2019**
26. **Woda – źródło życia** - Jolanta Piorunowska/SP w Warzęgowie
27. **Zarządzanie klasą** - Joanna Sikora - 25.03.2019
28. **Rozwój psychoruchowy dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym** - Izabela Sokołowska Zatorska - 26.03.2019

Sieci Współpracy i Samokształcenia Nauczycieli

- **SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI PRZEDMIOTÓW PRZYRODNICZYCH**

DNIA: 22 STYCZEŃ 2019

TEMAT: ORGANIZACJA I POWIATOWEGO KONKURSU PRZYRODNICZEGO „ŚWIAT WOKÓŁ NAS” DLA UCZNIÓW SZKÓŁ POWIATU WOŁOWSKIEGO (ZESTAW PYTAŃ KONKURSOWYCH , KRYTERIA OCENIANIA PRAC).

- **SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI JĘZYKÓW OBCYCH**

DNIA: 12 MARCA 2019

TEMAT: ORGANIZACJA X POWIATOWEGO KONKURSU JĘZYKOWEGO - JĘZYK ANGIELSKI I NIEMIECKI - DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ŚREDNICH POWIATU WOŁOWSKIEGO (SKŁAD JURY, ZESTAW KONKURSOWY, KRYTERIA OCENIANIA PRAC ITP.)

DNIA: 19 MARCA 2019

TEMAT:

1. Monitorowanie podstawy programowej- dyskusja .
 2. Wykład z zakresu przygotowania wniosków o dotacje unijne oraz z zakresu współpracy z fundacją Frse, a także przekazanie informacji dotyczących programu Erasmus+ i przekazanie możliwości, jakie niesie udział w nim. Wykład poprowadzą panie Dorota Winiarz oraz Agnieszka Rak-Skrzypek - koordynatorki projektów unijnych z wieloletnim doświadczeniem .
 3. Jak być cyfrowo bezpiecznym- dyskusja i wymiana doświadczeń
-

- **SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI JĘZYKA POLSKIEGO I HISTORII**

DNIA: 27 MARCA 2019

TEMAT:

Program spotkania:

1. Edukacja regionalna i patriotyczna -100 rocznica odzyskania niepodległości wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów.
2. Prezentacja wybitnych walorów historycznych i zapoznanie się z historią rodzin pierwszych osadników.
3. Możliwość obejrzenia lekcji starych telewizorów , odbiorników radiowych , mundurów wojskowych , kołowrotek i XIX –wiecznych oraz przedwojennych pocztówek, przedstawiających Brzeg Dolny .
4. Spotkanie z doradcami metodycznymi – ustalenie harmonogramu i działań w ramach konkursu powiatowego – Gry Miejskiej w Lubiążu.

- **SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI BIBLIOTEKARZY**

DNIA: 5 MARCA 2019

TEMAT:

1. Niebezpieczny Internet – hejt i mowa nienawiści wśród nastolatków .
 2. Harmonogram działań biblioteki pedagogicznej w II semestrze (konkurs , szkolenie, sieć wyjazdowa i inne).
 3. Sprawy bieżące bibliotek – wymiana doświadczeń.
-

- **SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI PRZEDMIOTÓW ZAWODOWYCH**

DNIA: 22 STYCZEŃ 2019

TEMAT:

1. Nauka obliczenia wynagrodzenia netto z tytułu umowy o pracę
 2. Obowiązek płacenia składek ZUS w umowach cywilnoprawnych – umowa zlecenie
 3. i umowa o dzieło
 4. Nauka obliczenia wynagrodzenia netto z tytułu umów cywilnoprawnych – umowa zlecenie i umowa o dzieło.
 5. Roczne rozliczenie PIT 37 z wykorzystaniem desktopu Ministerstwa Finansów
-

- **SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO I EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ.**

DNIA: 28 LUTEGO 2019

TEMAT: WSPÓŁPRACA PRZY ORGANIZOWANIU KONKURSÓW PROFILAKTYKA PRZEMOCY I AGRESJI

Program spotkania:

1. szczegółowe ustalenie terminów konkursów;
 2. potrzeby nauczycieli w zakresie doradztwa i współpracy,
 3. propozycje zadań konkursowych; podział zadań;
 4. Profilaktyki przemocy i agresji – dzielenie się dobrą praktyką;
-

- **SIEĆ WSPÓŁPRACY I SAMOKSZTAŁCENIA PSYCHOLOGÓW, PEDAGOGÓW I LOGOPEDÓW**

DNIA: 14 MARCA 2019 R.

TEMAT:

1. Wykład Izabela Sokołowska - Zatorska :
 - Czynniki determinujące rozwój sensomotoryczny.
 - Rozwój sensomotoryczny ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania zmysłów.
 - Somatognozja i jej znaczenie dla rozwoju dziecka.
2. Panel dyskusyjny dla chętnych uczestników Sieci dotyczy ww. szkolenia.

Publikacje nauczycieli

„Błąd w mowie to jak tłusta plama na fotografii matki, którą kochasz, to jak niestarannie przyszyta łąta na jej ubraniu, w którym idziesz w goście. Źle mówić lub pisać to znaczy krzywdzić swoją mową wszystkich, którzy ją zbudowali”.

Janusz Korczak

Jedną z podstawowych umiejętności jaką muszą opanować uczniowie w okresie wczesnoszkolnym jest umiejętność pisania. Rozumie się ją nie tylko jako naukę odpowiednich znaków graficznych, ale także znajomość zasad ortograficznych, gramatycznych i stylistycznych. Nauka ortografii jest nie zawsze lubiana przez uczniów, gdyż jest to proces żmudny i długotrwały, wymagający wiele wysiłku umysłowego. Aby przełamać uprzedzenia do nauki ortografii i sprawić, aby była ona atrakcyjna dla dzieci, przygotowałam lekcję wesołej ortografii, do udziału w której zaproszeni zostali nauczyciele z gminnych placówek, m.in. dzięki stałej współpracy z Powiatowym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Wołowie.

Nietypowa lekcja miała miejsce w Szkole Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Warzęgowie, w piątek 22 marca 2019 roku. „Poprowadził” ją osobiście profesor Ortografia, w którego rolę bardzo dobrze wcielił się jeden z uczniów. Zasad poprawnej pisowni uczyli także: czarownica, niedźwiedź oraz krakowianka, a podczas muzycznych występów grą na gitarach towarzyszyli nam „rockmani” - Błażej i Hubert. Łącząc elementy nauki i zabawy, poznawanie reguł poprawnej pisowni było łatwiejsze i przyjemniejsze. Mimo, że nauka ortografii jest uważana za trudną, dzieci z zapałem i bardzo chętnie uczestniczyły w lekcji. Znając potrzeby swoich uczniów i wiedząc, ile radości daje im nauka nowych piosenek i wierszy, postanowiłam napisać i wykorzystać na zajęciach wiersz oraz teksty do melodii znanych piosenek- „Ściernisko” i „Zawsze z Tobą chciałbym być”. Piosenki te oraz inne, które dzieci śpiewały, uatrakcyjniły w znacznym stopniu przeprowadzoną lekcję ortografii. Piosenka na zakończenie przedstawienia zachęcała do systematycznej pracy ze słownikiem ortograficznym, który pozwala uniknąć błędów, umożliwia przypomnienie reguł, poprzez wielokrotny kontakt z poprawnym zapisem. Na zajęciach stosowane były również gry dydaktyczne i rozrywki umysłowe, takie jak: puzzle ortograficzne, zagadki, rebusy, łamigłówki, wykreślanki, rozsypanki. Zabawowa forma lekcji ortografii, na której gościliśmy: panią dyrektor, nauczycieli, rodziców oraz uczniów klasy III: stwarzała przyjemny nastrój, wywoływała zaangażowanie uczniów, pobudzała ich kreatywność i sprzyjała zapamiętywaniu trudnych zasad poprawnej pisowni.

Nauka przez zabawę ułatwia uczniom zdobywanie wiedzy i umiejętności, pobudzając ich uwagę i zaangażowanie. Wartością dodaną tych zajęć jest fakt, że poszczególne elementy zajęć można wykorzystywać w dowolny sposób i w dostosowanej do potrzeb formie.

Zasad poprawnej pisowni uczyli m.in.: czarownica, niedźwiedź oraz krakowianka, a podczas muzycznych występów grą na gitarach towarzyszyli „rockmani”

Profesor Ortografia

Autor: Anna Czyżowicz

Szkoła Podstawowa im. Królowej Jadwigi w Warzęgowie

KONSPEKT LEKCJI OTWARTEJ- 22.03.2019 r.

TEMAT ZAJĘCIA: Wesoła ortografia.

CEL GŁÓWNY: Budzenie i rozwijanie zainteresowań ortografią, doskonalenie sprawności ortograficznej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- poznaje i utrwała podstawowe zasady i reguły ortograficzne poprzez naukę i zabawę;
- doskonali umiejętność poprawnej pisowni;
- wdraża się do korzystania ze słowniczka ortograficznego;
- pobudza swoją kreatywność i aktywność.

METODY: eksponujące, praca z tekstem, gry dydaktyczne, praktycznego działania.

FORMY PRACY: indywidualna zróżnicowana, zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: przedstawienie, wiersze, piosenki, plansze z zasadami ortograficznymi, ilustracje z podpisami, słowniczki ortograficzne, przebrania dzieci, karty pracy, puzzle ortograficzne, zagadki, rebusy, łamigłówki, wykreślanki, rozsypanki literowe, cukierki.

PRZEBIEG ZAJĘCIA:

1. Zapoznanie uczniów z celami szczegółowymi zajęcia.

2. Wprowadzenie- śpiew piosenki.

Dzieci stojąc przed tablicą, śpiewają piosenkę pt. „Ortograficzna lekcja” (tekst autorski) na melodię piosenki pt. „Ściernisko”, potem siadają do stolików.

Profesor (uczeń):

Witam, witam drogie dzieci!

Jak tam leci, jak tam leci?

Witam w szkole pod drzewami.

Już stęskniłem się za Wami!

Poznajecie mnie rebiata?

Wszyscy:

No jasne! To profesor Ortografia.

Ciągle czepia się, wymawia,

że nieuki, że makówki.

A my dość mamy tej nauki,

już nas od niej bolą główki!

Profesor:

Paluszek i główka to szkolna wymówka.

Dziś zapowiedziana będzie klasówka.

A propos, mądra główka (*wskazuje na ucznia*)

Niech wyjaśni, jak się pisze ów wyrazik „klasówka”.

Uczeń I:

To bardzo prosta łamigłówka.

Piszemy ó (o z kreską) w końcówkach: -ówna, - ów, -ówka (*przyczepia na tablicy planszę z napisaną zasadą ortograficzną*).

Profesor:

Świetnie, świetnie znasz te słówka,

a Ty (*wskazuje na kolejnego ucznia*),

jak napiszesz „skuwka” i „zasuwka”?

Uczeń II:

Warto zapamiętać wyjątkowe słówka: skuwka i zasuwka,

ponieważ zawsze tu, piszemy zwykłe u (*przyczepia na tablicy planszę z wymienionymi wyrazami*).

Profesor:

Świetnie, świetnie, czasu szkoda, należy Wam się nagroda.

Nie bądź powolny, nie bądź powolna!

Rozruszajmy się w rytm znanej melodii: „**Gdzie strumyk płynie z wolna**”.

Wszyscy śpiewają piosenkę pt. „**Porady nad strumykiem**”. Po zaśpiewaniu, jeden z uczniów zawiesza na tablicy planszę z zasadami ortograficznymi wymienionymi w piosence.

Profesor:

Koniec przerwy! Dość hałasu! Siadać! Sza!
Przypominamy samo h (ha).

Niedźwiedź:

Jestem niedźwiedziem z wielkiego lasu,
który także nie lubi hałasu.
To prawda, że ortografia wiele zasad ma.
Teraz zaśpiewamy piosenkę o głosce h (ha).

Wszyscy śpiewają piosenkę pt. „**Historia chrapiącego niedźwiedzia**” na melodię piosenki pt. „**Stary niedźwiedź mocno śpi**”. Po zaśpiewaniu, jeden z uczniów zawiesza na tablicy planszę z zasadami ortograficznymi wymienionymi w piosence.

Profesor:

Śliczne dzięki za wesole dźwięki,
ale już wystarczy, bo pękną bębenki!
Wracamy do naszej dzisiejszej klasówki.
Lecz nie ściągamy, korzystamy z własnej wiedzy, z własnej główki!

Profesor:

Pokaż no zeszyt, wypracowanie (zwracając się do ucznia).
O rany, Julek! Co za pisanie?!
A co Ty o tym sądzisz? (zwracając się do kolejnego ucznia)

Uczeń III:

Są tu jakieś znaki napisane piórem.
Chyba nie pisał tego uczeń, lecz kura pazurem!

Profesor:

Ile tu błędów! O, nie do wiary!
Czyja to sprawka? To chyba jakieś czary?

Przed tablicę wybiega dziewczynka przebrana za czarownicę.

Czarownica:

Jestem straszną czarownicą.
Ach szalenie, cieszę się, gdy jesteś leniem!

Uczeń IV:

My się Ciebie nie boimy!
Nie jesteś straszna, tylko śmieszna.
Bardzo ciekawi jesteśmy, czy spoważniejesz nareszcie?

Czarownica:

Wy sami winni jesteście!

Błędy wtedy są w zeszytach, gdy niechętnie się uczycie!

Tylko pod piórem lenia

lód w lud, czyli w ludzi zmieniam.

Dobry uczeń kolego,

nie zrobi jeża z Jerzego! (*mówiąc, pokazuje ilustracje z podpisami, przyczepia je na tablicy*).

Profesor:

Lecz dość tego, żegnam Panią!

Nie jesteśmy ciekawi Pani sztuczek.

Uczeń V:

Obiecujemy! Już weźmiemy się za naukę!

A teraz dla wszystkich piosenka taka:

na melodię krakowiaka!

Dziewczynka przebrana za krakowiankę śpiewa piosenkę pt. „Są pewne zasady” na melodię piosenki pt.

„Krakowiaczek jeden”. Po zaśpiewaniu, zawiesza na tablicy planszę z zasadami ortograficznymi wymienionymi w piosence.

Czarownica:

To na pewno już nie wrócę! (*odchodzi, machając ręką na pożegnanie*).

Profesor:

Świetnie, świetnie, moi mili,

żeście słówka powtórzyli.

Dla Was więc nagroda ta- kolejna piosenka,

do której melodię każdy zna.

Wspólnie z nami zaśpiewajcie

i od dzisiaj, chętniej mili do słowniczków zaglądale!

Wszyscy śpiewają piosenkę pt. „ **Ty mój słowniku**” (*tekst autorski*) na melodię „**Zawsze z Tobą chciałbym być**”, trzymając w rękach słowniczkę ortograficzną.

Po zakończeniu śpiewu piosenki, uczniowie recytują wiersz pt. „**Trudnych słów**”.

3. Praca przy stolikach- uczniowie układają puzzle ortograficzne, wykonują karty pracy. Następnie rozwiązują: zagadki, rebusy, łamigłówki, wykreślanki, rozsypanki ortograficzne- korzystając ze słowniczków ortograficznych.

4.Sprawdzenie stopnia osiągnięcia celów zajęcia i zadanie pracy domowej.

5. Na zakończenie zajęć, uczeń grający rolę profesora Ortografii częstuje wszystkich cukierkami. Do każdego cukierka przyklejone jest zadanie ortograficzne, do wykonania w domu.

Piosenka pt. „Ortograficzna lekcja”- tekst autorski

Na ciekawą lekcję dzisiaj, wszystkich zapraszamy.
Posłuchajcie nas uważnie, zaraz zaczynamy.
Na tej lekcji ortografii wszyscy się uczymy,
gdy poznamy jej zasady, błędów nie zrobimy.

Ortografia, ortografia,
to jest taka super rzecz!
Ucz się pilnie, pisz poprawnie,
wszystkie błędy precz!

Piosenka pt. „Ty mój słowniku”- tekst autorski

Muszę uczyć się pół lata,
bo tak mówi mi mój tata,
by szóstkę z ortografii mieć.

Weź słowniczek, dużo czytaj,
pani w szkole się zapytaj,
by mistrzem ortografii być- już na zawsze!

Zawsze z Tobą chciałbym być,
Ty mój słowniku!
W Tobie mnóstwo wyrazów jest,
bez liku!
Ortografii uczysz mnie,
ja Ci dziękuję,
i na lekcji z Tobą tak dobrze się czuję!

Wiersz pt. „Błążej i Marzenka”- tekst autorski

Żuk Błążej wziął łyżeczkę i poszedł nad rwącą rzeczkę.
Rzeka rześko szumiała, żuczкови coś przypomniała.
Miał kiedyś żuk narzeczoną- żabę Marzenkę szaloną.
To z nią przychodził nad rzeczkę, nabierał wody w łyżeczkę.

Łyżeczką wodę przelewał, piosenki miłosne śpiewał.
Marzenka głośno się śmiała, bo bardzo żuczka kochała.
Błążej uprzejmy był i grzeczny, dla narzeczonej serdeczny.
Jedli rzeżuchę i żurawinę- to wszystko ma witaminę.

Niestety miłość się skończyła- Marzenka Błążeja rzuciła!
Serce mu żalność rozdzierała, lecz żaba go już nie kochała.
Ciężko na duszy żukowi było, ale niestety wszystko się skończyło.
Zostały znad rzeczki wspomnienia, życzliwe, rzewne westchnienia.

Zajęcia otwarte w Szkole Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Warzęgowie

W Szkole Podstawowej im. Królowej Jadwigi w Warzęgowie p. Jolanta Piorunowska przeprowadziła zajęcia otwarte z edukacji ekologicznej dla klas 0 – 3.

Temat brzmiał „Woda – źródło życia”.

Wszystkie dzieci z klas młodszych przyszły ubrane na niebiesko. Przypominały małe krople wody. Obejrzały krótką część artystyczną o wodzie przygotowaną przez uczniów klasy III, a następnie przystąpiły do rozwiązywania różnych wodnych zadań. Miały okazję wykonać kropelkowe obrazki, rozwiązać krzyżówkę oraz pokolorować wodne zwierzęta. Dowiedziały się jak człowiek wykorzystuje wodę i jak należy ją oszczędzać.

Po zakończeniu rozwiązywania zadań nastąpiła wspólna degustacja wody. W tym dniu woda smakowała wszystkim trochę inaczej niż zwykle.

Celem tego szczególnego dnia było uświadomienie dzieciom znaczenia wody na naszej planecie. Był to dobry moment, aby uświadomić wszystkim, że woda to nasz wspólny skarb, bez którego nie ma życia.

Ewaluację zajęć stanowiło rysowanie odpowiednich buziek na kropelkach wody i wykonanie w domu zadania związanego z wodą.

KONSPEKT ZAJĘĆ OTWARTYCH DLA KLAS 0 – 3

Temat dnia: Obchodzimy Dzień Wody

Temat zajęć: Woda – źródło życia.

Cel główny: rozwijanie różnych form ekspresji propagujących zagadnienia prozdrowotne i ekologiczne.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wie, że woda to niezbędny składnik życia ludzi, roślin i zwierząt,
- rozumie powiedzenie „nie ma życia bez wody”,
- potrafi wymienić sposoby wykorzystania wody w codziennym życiu,
- zna właściwości wody,
- wie, że trzeba oszczędzać wodę,
- nabywa nawyk codziennego sięgania po wodę jako podstawowego napoju,
- aktywnie i twórczo uczestniczy w zajęciach,
- zgodnie współdziała z innymi w grupie.

Formy: indywidualna, zbiorowa, grupowa

Metody: żywego słowa – inscenizacja, pogadanka, oglądowa, zadań stawianych dziecku

Środki dydaktyczne: tablica tematyczna, rekwizyty ro inscenizacji, krzyżówka, karty pracy dla każdego dziecka, woda mineralna do degustacji, jednorazowe kubki, krople do pracy plastycznej, opaski z kroplami wody, magnetofon, globus.

Przebieg:

1. Wprowadzenie – inscenizacja w wykonaniu uczniów klasy 3 ukazująca znaczenie wody dla człowieka, roślin i zwierząt.
2. Śpiewanie przez uczniów „Piosenki o zdrowej wodzie”.
3. Recytacja wiersza E. Zechenter – Spławińskiej pt. „Woda”.
4. Rozmowa z wykorzystaniem tablicy tematycznej „Światowy dzień Wody”.
5. Zabawa ruchowa ze śpiewem „Pada deszczyk”.
6. Rozwiązywanie wodnych zadań.

Na sali są przygotowane 4 stanowiska, do których podchodzą dzieci z poszczególnych klas i wykonują przygotowane zadania.

Klasa 0 – kolorowanie ukrytych mieszkańców mórz i kropelek wody, pisanie po śladzie wyrazu *woda*, wykonywanie obrazka z wyciętych kropelek wody.

Klasa 1 - wykonywanie obrazka z wyciętych kropelek wody, uzupełnianie ilustracji wybranym elementem pasującym do całości, łączenie zwierząt, roślin i ludzi z miejscami, z których czerpią wodę, kolorowanie ukrytych mieszkańców mórz.

Klasa 2 - uzupełnianie ilustracji wybranym elementem pasującym do całości, łączenie zwierząt, roślin i ludzi z miejscami, z których czerpią wodę, jak człowiek wykorzystuje wodę – kolorowanie obrazków i rysowanie własnych pomysłów, rozwiązywanie krzyżówki.

Klasa 3 - łączenie zwierząt, roślin i ludzi z miejscami, z których czerpią wodę, jak człowiek wykorzystuje wodę – kolorowanie obrazków i rysowanie własnych pomysłów, rozwiązywanie krzyżówki, jak oszczędzamy wodę – wybieranie i kolorowanie właściwych rysunków.

7. Degustacja różnych wód mineralnych przez dzieci.

8. Podsumowanie

Ewaluacja – rysowanie odpowiedniej buźki na kropelkach wody.

Praca domowa – wykonanie zadania związanego z wodą np. podlej kwiaty w domu, policz, ile szklanek wody dzisiaj wypijeś, podaj wodę swojemu pupilowi, policz, ile litrów wody zużyła mama jednego dnia itp.

EDUKACJA REGIONALNA

HISTORYCZNY SPACER PO POWIECIE WOŁOWSKIM

Cykl pierwszy - konkurs pod nazwą: *Czy znam historię Wołowa i jego okolic?*

Cykl drugi - konkurs pod nazwą: *Czy znam historię Brzegu Dolnego i jego okolic?*

Cykl trzeci - konkurs pod nazwą: *Czy znam historię Wińska i jego okolic?*

Cykl czwarty - konkurs pod nazwą: *Czy znam historię Lubięża i lubięskiego klasztoru?*

Organizatorzy konkursów postawili sobie za cel nadrzędny promowanie powiatu wołowskiego i poznanie walorów historycznych, kulturowych oraz turystycznych swojej Małej Ojczyzny.

Realizacja tego celu dzięki Państwa zaangażowaniu przyczyni się do wzmocnienia poczucia przynależności uczniów do wspólnoty lokalnej. Ważne jest bowiem uświadomienie i przekonanie się uczniów, że ich powiat ma bogatą historię, o której mogą opowiadać innym ludziom.

Poprzez realizację czterech cykli konkursowych w ramach projektu ***Historyczny spacer po powiecie wołowskim*** pragniemy rozbudzić zainteresowanie kulturą własnego regionu trzech gmin: Wińsko, Brzeg Dolny i Wołów oraz perełki naszego powiatu – Klasztoru Cystersów i miejscowości Lubięż.

Można zaprosić do wspólnego spaceru po naszym powiecie. Zaproszenie to kierujemy nie tylko do nauczycieli historii i języka polskiego, ale do wychowawców oraz wszystkich chętnych nauczycieli.

Do wykorzystania w pracy nauczyciela są cztery arkusze testów wiedzy wraz z kluczem odpowiedzi.

Danuta Haller- doradca metodyczny historii
w PODN w Wołowie

HISTORYCZNY SPACER PO POWIECIE WOŁOWSKIM

(projekt edukacyjny)

Cykl pierwszy w roku szkolnym 2015/2016 pod nazwą:

Czy znam historię Wołowa i jego okolic?

konkurs powiatowy – etap I

Drogi Uczniu!

Odpowiedz na poniższe pytania od 1 do 29. Ocenie podlega wiedza merytoryczna.

Nie odejmuje się punktów za błędy ortograficzne, interpunkcyjne i językowe.

Nie musisz odpowiadać całym zdaniem.

Odpowiedzi udziel na osobnej kartce. Numer odpowiedzi musi pokrywać się z numerem pytania.

Po każdym pytaniu umieszczono w nawiasie informację o punktach możliwych do zdobycia za każdą poprawną odpowiedź. Można zdobyć 53 punkty.

Podpisz kartę odpowiedzi.

ŻYCZYMY POWODZENIA !

1. Z jakich lat pochodzą pierwsze przekazy nazwy Wołów (Wolowo, Wolovo)? **(0-4)**
2. O jakich wsiach jest mowa w każdym z najstarszych przekazów nazwy Wołów? **(0-2)**
3. Jaką rolę pełniły wioski leżące obok Wołowa: Stary Wołów i Krzywy Wołów?**(0-1)**
4. Podaj nazwę wsi, która stanowiła pierwszy załążek przyszłego miasta.**(0-1)**
5. W którym roku Wołów otrzymał prawa miejskie i z rąk jakiego księcia?**(0-2)**
6. Czemu Wołów zawdzięcza swoją nazwę?**(0-1)**
7. Z którego wieku pochodzą:
 - a. poewangelicki kościół pod wezwaniem św. Wawrzyńca**(0-1)**
 - b. gotycki Ratusz**(0-1)**
 - c. Zamek Piastowski**(0-1)**
 - d. kościół pod wezwaniem św. Karola Boromeusza. **(0-1)**
8. Co sprzedawano w piwnicach wołowskiego ratusza?**(0-2)**
9. Czy to prawda, że szpital św. Piotra znajdował się za murami miasta?**(0-1)**
10. Co to znaczy, że Wołów miał swoją mennicę?**(0-1)**
11. Gdzie w XV wieku wołowianie spędzali wolny czas?**(0-1)**
12. W 1484 roku powstało bractwo kurkowe, czym w związku z tym zaczęli zajmować się wołowianie, głównie mężczyźni?**(0-2)**
13. Gdzie mieściła się największa w XVIII wieku biblioteka w Wołowie?**(0-1)**
14. Kiedy została otworzona pierwsza apteka w Wołowie?**(0-1)**
15. Czym zajmowali się mieszkańcy Wołowa w okresie XV- XVIII wiek- tzn. co w większości przynosiło im dochód?**(0-4)**
16. Kiedy wybudowano wieżę ciśnień?**(0-1)**
17. Dlaczego w XVIII wieku wyszło zarządzenie królewskie nakazujące, aby domy budowane były z cegły i kryte dachówką?**(0-1)**
18. Jaki fakt miał niezwykle ważny wpływ na rozwój gospodarczy regionu wołowskiego?**(0-2)**
19. Miasto Wołów nawiedzały w XVI wieku liczne zarazy. Podaj nazwę najstraszniejszej epidemii i datę jej pojawienia się.**(0-1)**

20. Podaj nazwę rzeki, która oddziela ołów od Krzywego Wołowa?(0-1)
21. Dlaczego Wołów stał się w 1. połowie XVIII wieku miastem garnizonowym?(0-1)
22. Podaj rok, w którym Wołów stał się po raz pierwszy siedzibą powiatu.(0-1)
23. W czasie [II wojny światowej](#) w mieście Wołów istniała baza zaopatrzeniowa pewnej formacji. Jakiej? (0-1)
24. W Wołowie miał miejsce [napad na bank](#), największy w historii Polski pod względem wysokości łupu (12 531 000 zł). Kiedy to było? Podaj rok.(0-1)
25. Na płn.-zach. od miasta rozciąga się park. Podaj jego pełną nazwę.(0-1)
26. Podaj nazwę ścisłego rezerwatu przyrody, który znajduje się na terenie parku rozciągającego się na płn. – zach. od Wołowa.(0-1)
27. Z Wołowem związane są pewne osoby. Podaj o każdej z tych postaci krótką informację.
 - a. Franz Karl Achard -----(0-2)
 - b. Emil Adolf von Behring-----(0-2)
 - c. Tomasz Bonek----- (0-2)
 - d. Mirosław Hermaszewski----- (0-2)
 - e. Marek Lechki----- (0-2)
28. Podaj nazwy państw i znajdujących się w nich miast partnerskich, z którymi współpracuje Wołów.(0-2)

Razem 53 punkty do zdobycia.

Czy znam historię Wołowa i jego okolic? **konkurs powiatowy – etap I - szkolny**

Odpowiedzi

1. Z 1202, 1218, 1227, 1233 roku
 2. Jest mowa o Starym Wołowie i Krzywym Wołowie.
 3. Wioski te pełniły rolę osad targowych przy ważnych szlakach handlowych.
 4. Stary Wołów
 5. W 1285 roku z rąk księcia ścinawskiego Przemka.
 6. Nazwę swą zawdzięcza wielkim targom wołami.
 - 7.
 8. w XV wieku
 9. w 2. połowie XV wieku
 10. na przełomie XV-XVI wieku
 11. w XVIII wieku
 12. Piwo i wino
 13. Tak, to prawda.
 14. To znaczy, że bił swoją monetę.
 15. Głównie w karczmach.
 16. W mieście organizowano atrakcyjne ćwiczenia w strzelaniu, gry, zabawy.
 17. W klasztorze zakonu Karmelitów przy kościele św. Karola Boromeusza (pocz. XVIII wieku).
 18. W 1579 roku.
 19. Mocno rozwinęło się rzemiosło, z którego duża część ludności utrzymywała się (sukiennicy, płóciennicy, garncarze, rzeźnicy, piekarze, szewcy, kuśnierze, kowale, browarnicy).
 20. W 1913 roku.
 21. Ponieważ po 1740 roku znowu przez tereny ziemi wołowskiej przewalają się wojny, miasto niszczą pożary. Po jednym z pożarów wyszło właśnie takie zarządzenie dotyczące budownictwa.
 22. To było powstanie w Konarach pierwszej na świecie fabryki produkującej cukier z buraków cukrowych.
 23. Z 1585 roku.
 24. Juszka.
 25., bo w wyniku I wojny światowej, w 1742 roku Wołów został przyłączony do Królestwa Prus.
 26. Od 1816 roku Wołów był siedziba powiatu.
 27. Formacji SS.
 28. 19.08.1962 roku
 29. Park Krajobrazowy Dolina Jezierzycy.
 30. Uroczysko Wrzosa.
31. Z Wołowem związane są osoby:
- a) FRANZ KARL ACHARD – odkrywca metody produkcji cukru z buraków cukrowych (ur. 1753 - zm. 1821).
 - b) EMIL ADOLF von BEHRING - laureat Nagrody Nobla w 1901 roku, w 1880 roku pracował jako lekarz wojskowy w Wołowie.
 - c) TOMASZ BONEK – dziennikarz, ekonom, autor książek, redaktor naczelny Money.pl. W Wołowie mieszkał do 19 roku życia.
 - d) MIROSŁAW HERMASZEWSKI – polski kosmonauta, pierwszy i jedyny w dotychczasowej historii Polak, który odbył lot w [kosmos](#). Urodził się w 1941 roku na Wołyniu – w Lipnikach, po [wojnie](#), w 1945 wraz z rodziną został wysiedlony do [Wołowa](#) niedaleko [Wrocławia](#), gdzie ukończył szkołę podstawową i liceum.
 - e) MAREK LECHKI – polski reżyser, scenarzysta, producent filmowy, muzyk i kompozytor. Urodził się w [1975](#) w [Brzegu Dolnym](#). Od urodzenia związany z [Wołowem](#). Tu ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika. W kwietniu [2010](#) roku Marek Lechki zakończył realizację na podstawie własnego scenariusza swój debiutancki pełnometrażowy [film fabularny](#) pt. [Erratum](#).
32. Cantelau – Francja, Buchholz In der Nordheide – Niemcy.

HISTORYCZNY SPACER PO POWIECIE WOŁOWSKIM

(projekt edukacyjny)

Cykl drugi – konkurs pod nazwą: *Czy znam historię Brzegu Dolnego i jego okolic?* konkurs powiatowy – etap I

Drogi Uczniu!

Odpowiedz na poniższe pytania od 1 do 22. Ocenie podlega wiedza merytoryczna.

Za zadania od 1 do 21 można otrzymać po 1 punkcie. Za zadanie 22 – otwarte- można uzyskać maksymalnie 7 punktów (szczegóły oceny zostały zapisane przy zadaniu).

Podpisz test wiedzy.

ŻYCZYMY POWODZENIA !

1. Pierwsza wzmianka o osadzie Brieg ukazała się w *Księdze Ziemskiej Księstwa Wrocławskiego* w:
 - a) 1353 r.
 - b) 1564 r.
 - c) 1853 r.
2. Przeprawę promową przez Odrę uruchomiono w roku:
 - a) 1325
 - b) 1491
 - c) 1000
3. W osadzie mieszkali przede wszystkim:
 - a) rybacy i flisacy
 - b) rolnicy
 - c) rzemieślnicy
4. Brzeg Dolny leży w regionie o nazwie:
 - a) Dolny Śląsk
 - b) Małopolska
 - c) Śląsk
5. Od 1742 r. miasto znajdowało się w:
 - a) Austrii
 - b) Prusach
 - c) Rosji
6. Małą a stoczną rzeczną wybudowano w roku:
 - a) 1800
 - b) 1900
 - c) 1806
7. Jak nazywał się cesarz, który 1662 r. wydał przywilej lokacyjny dla Brzegu Dolnego?
 - a) Wilhelm II
 - b) Ferdynand
 - c) Leopold I
8. Dzięki staraniom którego właściciela Brzeg Dolny uzyskał prawa miejskie?
 - a) Hedwig von Dyhrn (1672 – 1684)
 - b) Georg Abraham von Dyhrn (1660 – 1672)
 - c) Hainrich Falkenhaym (1582 – 1597)

9. Pierwszym burmistrzem Brzegu Dolnego był:
- piekarz
 - lekarz
 - bogaty kupiec
10. Jak nazywały się dolnobrzeskie karczmy w XVII wieku?
- „Pod Czarnym Orłem”, „Pod Żółtym Lwem” i „Przy Bramie” (tzw. „Łąkowa”)
 - „Pod Białym Bocianem”, „Pod Żółtym Gryfem” i „Nad Odrą”
 - „Pod Wielkim Dębem”, „Pod Gruszą” i „Przy Brzegu”
11. Wśród mieszkańców XIX – wiecznego Brzegu Dolnego najwięcej było:
- ewangelików
 - katolików
 - Żydów
12. Najbardziej znany polityk w dziejach Brzegu Dolnego, który gościł w swoich dobrach królów Prus: Fryderyka II i Fryderyka Wilhelma II to:
- Georg Abraham von Dyhrn (1660 – 1672)
 - Philips Rudolf von Salish (1684 – 1686)
 - Karl Georg Heinrich von Hoym (1789 – 1807)
13. Kiedy rozpoczęła się budowa zakładów chemicznych „Anorgana”?
- w latach 90 – tych XIX wieku
 - w roku 1918
 - w latach 40 – tych XX wieku
14. Jak nazywały się hitlerowskie obozy koncentracyjne w Brzegu Dolnym?
- Gross – Rosen II i Gross – Rosen III
 - Anorgana I i Anorgana II
 - Dyhernfurth I i Dyhernfurth II
15. XX wieczny budynek straży pożarnej w Brzegu Dolnym pierwotnie był:
- budynkiem szkoły katolickiej
 - synagogą
 - mieszkaniem burmistrza
16. Dzieje gminy żydowskiej w Brzegu Dolnym związane są ściśle z powstałą tu
- piekarnią
 - drukarnią
 - fabryką słodocy
17. Osadnictwo na obecnym terenie gminy Brzeg Dolny pojawiło się już w:
- epoce brązu
 - epoce żelaza
 - epoce kamienia łupanego
18. . W roku 1819 na terenie Brzegu Dolnego odkryto:
- cmentarzysko zawierające 88 urn, przedmioty codziennego użytku oraz szereg przedmiotów z brązu
 - rudę uranu
 - węgiel kamienny
19. Pomnik ofiar filii obozu Gross-Rosen znajduje się w Brzegu dolnym:
- przy zakładach chemicznych Rokita
 - przy szpitalu
 - przed Dolnobrzeskim Domem Kultury

20. Niemcy rozpoczęli w Dyhernfurth budowę zakładów chemicznych *Anorgana G.m.b.H.*
- a) podczas I wojny światowej
 - b) podczas II wojny światowej, w 1939 r.
 - c) podczas potopu szwedzkiego
21. Gminę Brzeg Dolny tworzy miasto Brzeg Dolny i:
- a) trzynaście sołectw
 - b) dziesięć sołectw
 - c) trzy sołectwa.
22. Opisz położenie Brzegu Dolnego w takiej formie, jakbyś miał umieścić tekst w *Przewodniku po Brzegu Dolnym*. Zapełnij wszystkie wykropkowane linijki.
(Można za to zadanie otrzymać maksymalnie 7 punktów. Ocenie podlegają:
treść – 3 pkt., forma – 1 pkt. język- 1 pkt., ortografia- 1 pkt. i interpunkcja- 1 pkt.)
Dopuszcza się po 1 błędzie z każdej kategorii.

.....

.....

.....

.....

.....

Razem 28 punktów do zdobycia

HISTORYCZNY SPACER PO POWIECIE WOŁOWSKIM
(projekt edukacyjny)

**Cykl drugi – konkurs w roku szkolnym 2016/2017 pod nazwą:
Czy znam historię Brzegu Dolnego i jego okolic?
konkurs powiatowy – etap I - szkolny**

Odpowiedzi

1. A
2. B
3. A
4. A
5. B
6. C
7. C
8. B
9. A
10. A
11. A
12. C
13. C
14. C
15. B
16. B
17. A
18. A
19. A
20. B
21. A
22. Treść – max 3 pkt.
Forma zapisu do przewodnika – 1 pkt.
Język – 1 pkt.
Ortografia – 1 pkt.
Interpunkcja – 1 pkt.

Razem 7 pkt.

Można uzyskać maksymalnie 28 punktów za cały test.

HISTORYCZNY SPACER PO POWIECIE WOŁOWSKIM

(projekt edukacyjny)

Cykl trzeci – konkurs pod nazwą: *Czy znam historię Wińska jego okolic?* konkurs powiatowy – etap I

Drogi Uczniu!

Odpowiedz na poniższe pytania od 1 do 29. Ocenie podlega wiedza merytoryczna.

Nie odejmuje się punktów za błędy ortograficzne, interpunkcyjne i językowe.

Nie musisz odpowiadać całym zdaniem.

Odpowiedzi udziel na osobnej kartce. Numer odpowiedzi musi pokrywać się z numerem pytania.

Po każdym pytaniu umieszczono w nawiasie informację o punktach możliwych do zdobycia za każdą poprawną odpowiedź. Można zdobyć 56 punktów.

Podpisz kartę odpowiedzi.

ŻYCZYMY POWODZENIA !

1. Zarówno historyczna nazwa "Vin", jak i obecna – Wińsko pochodzą od pewnego słowa. Proszę powiedzieć od jakiego i dlaczego właśnie od tego? **(0-2)**
2. Jakim faktem związany jest bezpośrednio rozwój winnic rejonie Wińska?
(0-1)
3. Jest pewien zapis z 1217 r. świadczący o tym, że poszukiwacze odpowiednich południowych stoków do uprawy winorośli trafili właśnie na Wińsko. Gdzie ów zapis się znajduje i jak on brzmi?**(0-2)**
4. Kto i w którym roku nadał Wińsku herb? **(0-2)**
5. Kiedy Wińsko straciło prawa miejskie?**(0-1)**
6. Co przedstawia herb Wińska? Proszę go opisać. **(0-3)**
7. Co otrzymało Wińsko wraz z herbem? **(0-1)**
8. Gdzie oprócz Wińska (w okolicy) były rozpowszechnione winnice? Podaj nazwy przynajmniej czterech wsi.**(0-3)**
9. O mocy win pochodzących z Wińska przekonał się bohater legendy. Kto to był, co zrobił i co się z nim stało?**(0-3)**
10. W 1801 roku niemiecki naukowiec i wynalazca uruchomił pierwszą na świecie cukrownię i jako pierwszy na świecie wyprodukował w niej cukier z buraków. O kim mowa? Należy podać dwa imiona i nazwisko**(0-1)**
11. Podaj nazwę wsi, w której uruchomiono (w gminie Wińsko) pierwszą na świecie cukrownię produkującą cukier z buraków. Gdzie znajduje się obecnie płyta nagrobna niemieckiego cukrownika – wynalazcy produkcji cukru - wg własnego patentu.**(0-2)**
12. Z czego jeszcze (oprócz wina) słynęło Wińsko?**(0-1)**
13. Nad Wińskiem i całą gminą góruje kościół z dobudowaną neogotycką wieżą. W którym wieku go wzniesiono i pod jakim jest wezwaniem?**(0-1)**
14. Warto zajrzeć do kościoła w Wińsku. Wymień trzy elementy, które zasługują na uwagę zwiedzającego?
(0-3)
15. Co było materiałem, z którego wzniesiono mury obronne w Wińsku? Kiedy ów mury wzniesiono i na jakiej wysokości?**(0-3)**
16. Na zalesionym zboczu przy ul. J. Piłsudskiego w Wińsku znajduje się ciekawe historyczne miejsce. Jest ono śladem dawnego urozmaicenia etnicznego gminy. Co to jest? **(0-1)**
17. Źródła podają, że w Wińsku rósł olbrzymi czarny bez. Jaką jego długość i obwód podaje się w źródłach?
(0-2)

18. W którym roku powstał cmentarz żydowski w Wińsku?(**0-1**)
19. Do kiedy pochowano 60 zmarłych na cmentarzu żydowskim? (**0-1**)
20. O ilu nagrobkach na cmentarzu żydowskim zachowanych do dziś mówią źródła?(**0-1**)
21. Uwagę na cmentarzu żydowskim w Wińsku przyciąga zwłaszcza jeden nagrobek, który do dziś jest w dobrym stanie. Opisz jego wygląd.
Co symbolizuje?(**0-2**)
22. Wińsko położone jest malowniczo na wzgórzach. Rozpościera się z nich wspaniały widok naPodkreśl właściwe: (**0-3**)
- a) Wrocław
 - b) Dolinę Odry
 - c) Lubin
 - d) Kotlinę Żmigrodzką
 - e) Wzgórza Strupińskie
23. Podaj nazwę jednej z winorośli uprawianej w gminie Wińsko? (**0-1**)
24. W 2017 roku już po raz drugi (w sierpniu) odbył się bieg ulicami Wińska. Podaj jego pełną nazwę i dystans. (**0- 2**)
25. Z gminą Wińsko związane są pewne osoby. Napisz o każdej z tych postaci trzydziestopięcioletnią notatkę, którą można by było umieścić w leksykonie *Ludzie, o których się nie zapomina w gminie Wińsko*.
- a. Franz Karl Achard - (**0-2**)
 - b. Jan Adam de Garnier - (**0-2**)
 - c. Augustyn Czyżowicz - (**0-2**)
 - d. Leo Johann Erdmann von Wutschichowsky - (**0-2**)
26. Określ położenie Wińska na mapie Europy. (kontynent, państwo, region, powiat, gmina). W tym zadaniu nie możesz zrobić błędów ortograficznych! (**0-5**)
-

Razem 56 punktów do zdobycia.

HISTORYCZNY SPACER PO POWIECIE WOŁOWSKIM
(projekt edukacyjny)

**Cykl trzeci – konkurs w roku szkolnym 2017/2018 pod nazwą:
Czy znam historię Wińska i jego okolic?
konkurs powiatowy – etap I - szkolny**

Odpowiedzi

1. winnica lub winorośl, bo tutaj przed wiekami była ona uprawiana (0-2)
 2. związany jest z pojawieniem się cystersów w Lubiążu 90-1)
 3. świadczy o tym zapis w dokumentach o posiadłości klasztoru lubiąskiego z 1217 roku „Wroblino juxta Vin” (0-2)
 4. w 1512 roku król Władysław (0-2)
 5. po II wojnie światowej (0-1)
 6. Herb ukazuje rycerza na czerwonym tle z podniesioną przyłbicą. W prawej ręce trzymającego nagi miecz, w lewej zaś winorośl. (0-3)
 7. Otrzymało przywilej ośmiodniowego jarmarku, który rozpoczynał się w niedzielę Trójcy Świętej.(0-1)
 8. Na stokach wokół Moczydlnicy Klasztornej, Moczydlnicy Dworskiej, Grzeszyna, Pełczyna (0-4)
 9. Lis pewnej nocy w czasie winobrania nieopatrznie pozarł wszystkie owoce i nie wyszedł z tego cało.(0-3)
 10. Franz Karl Achard (0-1)
 11. Pierwsza cukrownia w Konarach, płyta nagrobna w Moczydlnicy Dworskiej (0-2)
 12. w samym centrum rośnie jeden z największych w Polsce dzikich bzów czarnych (0-1)
 13. XVI pw. Świętej Trójcy (0-1)
 14. drewniane stropy, renesansowy ołtarz z pocz. XVII w, chrzcielnica z 2 poł. XVI w., liczne nagrobki kamienne z przełomu XVI i XVII w. , w środku bardzo przestronny – trzynawowa hala ma długość ponad 18 metrów(0-3)
 15. z kamienia polnego w średniowieczu, 7,5 m wysokości (0-3)
 16. Na zalesionym zboczu przy ul. J. Piłsudskiego znajduje się cmentarz żydowski.(0-1)
 17. 11m wysokości , 194 cm obwód (0-2)
 18. 1828 r.(0-1)
 19. do 1914 r.90-1)
 20. 30 nagrobków(0-1)
 21. Olbrzymi, złamany pień dębowy(przewrócony, ale w dobrym stanie), złamane drzewo symbolizuje przerwane życie (samobójca)(0-2)
 22. Dolinę Odry
Wzgórza Strupińskie
Kotlina Żmigrodzka (0-3)
 23. Gołubok– winorośl (0-1)
 24. „Bieg Wielkiej Niedźwiedzicy” na dystansie 5 km (0-2)
 25. **łącznie za to zadanie - (0-8)**
- A) **Franz Karl Achard** (ur. [28 kwietnia 1753](#) w [Berlinie](#), zm. [20 kwietnia 1821](#) w [Wołowie](#)) – chemik, fizyk i biolog, jego najważniejszym dokonaniem było wynalezienie metody produkcji [cukru](#) z [buraków cukrowych](#). Był synem [francuskiego pastora](#). Studiował fizykę i chemię w Berlinie. Jego [ojczym](#) zainteresował go problemem [rafinacji](#) cukru. W wieku 20 lat Achard wstąpił do „Koła Przyjaciół Nauk

Przyrodniczych". Achard interesował się wieloma dziedzinami, w tym [meteorologią](#), [elektrycznością](#) i ciążeniem, a także wiele publikował w językach: niemieckim i francuskim. Achard stał się ulubieńcem króla [Prus](#), [Fryderyka II](#), którego informował o swoich badaniach dwa razy w tygodniu. W 1776 roku Achard został członkiem Królewskiej Akademii Nauk w Berlinie, a po śmierci Marggrafa w 1782 otrzymał jego dyrektorskie stanowisko. Za dokonania Acharda, dotyczące [aklimatyzacji tytoniu](#) w [Niemczech](#), król pruski uhonorował go dożywotnią rentą w wysokości 500 [talarów](#). Achard zainteresował się odkryciem Marggrafa z roku 1747 (o zawartości cukru w burakach) i na tej podstawie opracował metodę uzyskiwania cukru z tej rośliny. Począwszy od 1789 roku zaczął uprawiać różne zawierające cukier rośliny w swojej posiadłości Causldorf pod Berlinem. Najbardziej wydajne okazały się buraki cukrowe i z tego powodu Achard skupił się na selekcji ich najlepszych odmian. Pożar zniszczył zabudowania w Causldorfie i dlatego swoje doświadczenia Achard kontynuował w posiadłości Französisch Buchholz. W 1801 roku, z pomocą króla Prus [Fryderyka Wilhelma III](#), Achard uruchomił pierwszą na świecie [cukrownię](#) we wsi [Konary](#) koło [Wołowa](#) na [Dolnym Śląsku](#). Już w następnym roku cukrownia przetworzyła 400 ton buraków, uzyskując wydajność 4%. Wkrótce powstały nowe cukrownie, które zbudowali studenci Acharda, [Johann Gottlob Nathusius](#) i [Moritz Freiherr von Kopp](#). Później cukrownie powstały w [Czechach](#), [Augsburgu](#), a w 1811 roku we Francji. Angielscy handlarze cukru trzcinowego oferowali Achardowi 200 000 talarów, aby oświadczył, że produkcja cukru z buraków jest niemożliwa, ale Achard odmówił. Tani cukier z buraków szybko sprawił, że cukier przestał być zamorskim towarem luksusowym i stał się dostępny dla każdego. W 1794 roku Achard zbudował pierwszy w Niemczech [telegraf optyczny](#), łączący podberlińską miejscowość [Spandau](#) i [zamek Bellevue](#). Pozbawiony talentu do robienia interesów Achard w 1815 roku doprowadził swoje cukrownie do bankructwa (przyczyniło się do tego także kilka pożarów). Umarł, zapomniany i w biedzie, w Wołowie. Jego grób znajduje się na cmentarzu koło wsi [Moczydnica Dworska](#). Cukrownie, dzieło jego życia, jednak dalej powstawały we Francji i stamtąd idea ta powróciła do Niemiec, gdzie ponownie zaczął je budować [Matthias Christian Rabbethge](#). (0-2)

- B) **Jan Adam de Garnier** właściwie: **Johann Adam de Garnier** (ur. 2 lutego 1613 r. w [Ensisheim](#) ([Alzacja](#)), zm. 11 listopada 1680 w [Głębowicach](#)) – [śląski](#) arystokrata i dowódca wojskowy, działacz [kontrreformacji](#), fundator klasztorów i kościołów na [Dolnym Śląsku](#), przyczynił się do [rekatolicyzacji](#) regionu. Wychowany w bardzo religijnej rodzinie [katolickiej](#), studiował [filozofię](#) u [jezuitów](#). Jego motto życiowe brzmiało: TIME DEUM, HONORA PRINCIPEM (*Boga się lękaj, księcia szanuj*). W 1640 r. wraz ze swym bratem bliźniakiem Henrykiem wstąpił do armii cesarskiej, którą dowodził marszałek [Melchior von Hatzfeldt](#) z [Hesji](#) (który później został jego przyjacielem i protektorem). [Wojna trzydziestoletnia](#) pozwoliła mu wykazać talent wojskowy i oddanie [Lidze Katolickiej](#), za co otrzymał stopień [pułkownika](#) rajtarów i 23 listopada 1652 r. w [Ratybonie](#) cesarz [Ferdynand III Habsburg](#) nadał mu tytuł [barona](#) i tzw. polepszenie [herbu](#) poprzez dodanie dwugłowego czarnego orła cesarskiego. Dzięki zebranemu majątkowi nabył w 1661 i 1664 r. na Śląsku dobra ziemskie w [Księstwie wołowskim](#) (12 wsi, m.in. [Lubiel](#) - gdzie zamieszkał, łożnica, [Trzcinica Wielka i Mała](#), [Głębowice](#), [Turzany](#), [Czaplewo](#), [Czaplice](#), [Białawy Wielkie](#), [Jelenin](#), [Pawłoszewo](#) i [Czaplinek](#)). Jego majątek szacowano na 13 000 [mórg](#). Od 4 lutego 1676 r., kiedy zaczął miesięczną kurację w [Cieplicach](#) i zatrzymał się na nocleg w klasztorze [karmelitów](#) w [Strzegomiu](#), nawiązał bliski kontakt z duchowością karmelicką i stał się największym dobrodziejem karmelitów na Śląsku. Finansował rozbudowę klasztoru w Strzegomiu oraz ufundował trzy nowe klasztory karmelitów w miejscowościach: [Głębowice](#) ([klasztor w Głębowicach](#)), [Wołów](#) ([kościół św. Karola Boromeusza w Wołowie](#)) i [Koźuchów](#). Pod koniec życia J. de Garnier wstąpił jako brat Chrystoforus do największego z ufundowanych przez siebie klasztorów w Głębowicach. Przebywał tam jako brat świecki aż do swej śmierci. Został pochowany w krypcie kościoła klasztorowego p.w. św. [Eliasa](#) (obecnie p.w. [NMP](#) z [Góry Karmel](#)). Obecnie jego imieniem nazwano szkołę podstawową w Głębowicach, pobliski społeczny [rezerwat przyrody](#) i ośrodek rekolekcyjny w budynku byłego klasztoru w Głębowicach ("Garnierówka"). (0-2)

C) **Augustyn Czyżowicz** – fotograf amator, urodzony na dawnych Kresach Wschodnich. Ponad 2500 fotografii wykonanych przez niego w latach 1956-1960 i w latach 80. stanowi świadectwo codziennego i odświętnego życia mieszkańców dolnośląskich wsi, między innymi Brzózki, Trzciny Wołowskiej, Głębowic, Stryjna, Leopoldowa, Białkowa. W Brzózce koło Wołowa, gdzie mieszka od 1946 roku, Czyżowicz prowadzi także własne muzeum, ulokowane we wsi Brzózka w zaadaptowanej na ten cel stodole. Prezentuje w nim fotografie, dokumenty i przedmioty związane głównie z historią Galicji. Szeroko zakrojona, głównie dokumentacyjna aktywność Czyżowicza ukazuje przede wszystkim kluczową rolę pamięci dla tożsamości kulturowej, jest też swego rodzaju pomostem łączącym dawne Kresy Wschodnie i Dolny Śląsk, który po II wojnie został zasiedlony przez licznych Kresowian zmuszonych do porzucenia swoich rodzinnych terytoriów. (0-2)

D) **Leo Johann Erdmann von Wutschichowsky** -syn rosyjskiego lekarza dr med. Hermanna Friedricha Wutschichowskiego, urodził się 15 maja 1854 roku w Sankt Petersburgu. Na Śląsk przybył około 1880 roku, rok później był już właścicielem majątku w położonym koło Wińska (niem. *Winzig*) Białkowie (*Belkawe*), a w 1883 roku ożenił się z pochodzącą z podwrocławskich Miłoszyc (*Meieschwitz*) Clarą Wandrey. Interesował się astronomią. W latach 1880-1882 był gościem obserwatorium w Pułkowie, utworzonego przy Petersburskiej Akademii Nauk. Chcąc rozwijać swoją pasję także na Śląsku, rozpoczął budowę własnego [obserwatorium w Białkowie](#). W ukończonym w 1882 roku pierwszym budynku obserwatorium, Wutschichowsky zainstalował sprowadzony wcześniej do Białkowa instrument przejściowy z obiektywem o średnicy 2,5 cala. W 1883 roku powstał drugi budynek – sześciometrowa kopuła, pod którą zamontowano, zamówiony pod koniec 1882 roku w hamburskiej pracowni Respolda, refraktor z 9 calowym obiektywem firmy Reinfelder und Hertel o ogniskowej 9 stóp. W kolejnym budynku stanął szukacz komet. Różnie o nim mówią. Podobno był hochsztaplerem – marzycielem. Utrzymywał, że był cesarskim lekarzem, choć po jakimkolwiek medycznym wykształceniu śladu nie ma... Doszedł do sporych pieniędzy, za które sobie kupił to, o czym marzył. Najpierw nazwisko (nie wiadomo jak się naprawdę nazywał) oraz „von” – tytuł szlachecki. Potem (lub przedtem) ziemię w Białkowie (niem. *Belkawe*). Zbudował tu willę (zwaną pałacem) i obserwatorium. Między jednym a drugim – napowietrzny korytarz na kosztownych filarach. Żeby nocą nie wychodzić z domu, bo kto wie, kogo by spotkał. Można go nazwać śląskim baronem. Leo von Wutschichowski spełnił swoje marzenie o obserwatorium. Dzięki niemu właśnie, wbrew jego słabościom (a może dzięki nim) mamy dziś w gminie Wińsko, w sołectwie Grzeszyn (bo Białków nie jest wsią, tylko przysiółkiem) najbardziej niezwykłą rzecz na całym Dolnym Śląsku, w Polsce, a i Europa może nam pozazdrościć. Bardziej niezwykłą, niż wałbrzyski „złoty pociąg”, bo jego nikt nie widział (albo nie udowodnił, że widział). Mamy Białków. Obserwatorium nieba nocą (czynne) oraz słońca (jedyne, niewątpliwie czynne naziemne na świecie). Koronograf to dzieło z przełomu lat 70-tych i 80-tych „radzieckich inżynierów”. Do tego XIX wieczną Willę, jak z czołówki bajek Disneya, park i rozległy teren wokół. (0-2)

26. Europa, Polska, Dolny Śląsk, powiat wołowski, gmina Wińsko (0-5)

HISTORYCZNY SPACER PO POWIECIE WOŁOWSKIM
(projekt edukacyjny)
Cykl czwarty w roku szkolnym 2018/2019 pod nazwą:
Czy znam historię Lubięża i lubięskiego klasztoru?
konkurs powiatowy – etap I

Drogi Uczniu!

Odpowiedz na poniższe pytania od 1 do 29. Ocenie podlega wiedza merytoryczna.

Nie odejmuje się punktów za błędy ortograficzne, interpunkcyjne i językowe.

Nie musisz odpowiadać całym zdaniem.

Odpowiedzi udziel na otrzymanym teście. Po każdym pytaniu umieszczono w nawiasie informację o punktach możliwych do zdobycia za każdą poprawną odpowiedź. Można zdobyć 54 punkty.

Podpisz test.

ŻYCZYMY POWODZENIA !

1. Zaznacz P lub F przy poniższych zdaniach:?(**0-4**)
 - A. Gród w Lubiężu usytuowany został nad jedną z najstarszych przepraw rzecznych przez Odrę.
 - B. Gród Lubięż powstał w epoce wczesnofeudalnej.
 - C. Do grodu Lubięż Cystersów sprowadził z Turyngii Bolesław I Wysoki.
 - D. Bolesław I Wysoki- wnuk Bolesława Krzywoustego sprowadził do Lubięża dwunastu zakonników i opata – w ten sposób naśladowano Chrystusa i jego 12 apostołów.
2. Jakie budowle tworzyły kompleks znajdujący się w Lubiężu, który mnisi w XVIII w zbudowali na nowo, na zburzonym starym klasztorze, i dziś należą one do największych tego typu zabudowań w Europie środkowej? (**0-1**)
 - A. Pałac opata, browar, piekarnia, kościół, klasztor, szpital
 - B. Pałac opata, dziedziniec, sad, szpital, stajnia
 - C. Klasztor, kaplica, sad, kuźnia, pracownia artystyczna
3. Pierwsi Cystersi przybyli do Lubięża w: (**0-1**)
 - A. 1236 r.
 - B. 1163 r.
 - C. 1180 r.
4. Czy prawdą jest, że ? (**0-1**)

Wnętrze klasztoru wypełniają wspaniałe sale: sala książęca, biblioteka, jadalnia opata, refektarz oraz 300 innych pięknych pomieszczeń.
5. Podaj imię i nazwisko wielkiego śląskiego malarza, którego płótna zdobiły i zdobią pomieszczenia w kompleksie klasztornym Lubięż.?(**0-2**)
6. Jakie wydarzenie zdecydowało o końcu okresu świetności ogromnego kompleksu w Lubiężu? (**0-1**)
 - A. Wybuch II wojny światowej
 - B. Powstanie Kościuszkowskie
 - C. Przejście Śląska pod panowanie pruskie w 1740 r.
7. W którym roku nastąpiła sekularyzacja lubięskiego opactwa ? (**0-1**)
 - A. W 1862 r.
 - B. W 1250 r.
 - C. W 1810 r.

8. Co wydarzyło się w związku z sekularyzacją opactwa w Lubiążu?(0-1)
- Część dóbr przejął Fryderyk II
 - Zakon Cystersów przestał istnieć
 - Prusacy zajęli kościół Najświętszej Marii Panny
9. Ile lat cieszył się swoją świetnością zakon Cystersów w Lubiążu (podaj z dokładnością do 50 lat) ?(0-1)
- 450 lat
 - 650 lat
 - 820 lat
10. Od 1823 roku klasztor został zaadoptowany na: (0-1)
- Siedzibę wojska polskiego
 - Szpital dla umysłowo chorych pacjentów z rodzin arystokratycznych
 - Szpital wojskowy dla żołnierzy pruskich
11. Powiedz, do czego wykorzystano zabudowę klasztorną w czasie II wojny światowej.(0-2)
-
-
12. Kiedy ostatecznie wywieziono z pałacu i kościoła, w kompleksie klasztornym, resztę obrazów, rozebrano stalle, a rzeźby i wystrój kościoła i pałacu rozwieszono po różnych kościołach? 0-1)
- W 1944 r.
 - W 1861 r
 - W 1918 r
13. Czy prawdą jest, że w latach 1945 – 1948 w klasztorze zorganizowany był szpital dla jednostek Armii radzieckiej? (0-1)
14. Klasztor w Lubiążu jest większy niż Wawel, potężniejszy niż Malbork, zatem ile wynosi kubatura tego obiektu ?(podaj w metrach sześciennych) (0-1)
-
15. Zanim Cystersi przybyli w XII w na Śląsk, Lubiąż był grodem, którego centralnym punktem była świątynia słowiańskiego boga wojny. Legendy mówią, że na ołtarzu składano mu nawet ofiary z ludzi. Powiedz jak go nazywano. (0-1)
-
16. Według językoznawców nazwa Lubiąż wywodzi się od: (0-1)
- Podstawy „lubi” czyli czegoś związanego z zamiłowaniem
 - Podstawy „lub”, która oznaczałaby tu podmokły teren, porośnięty gęstą, twardą trawą.
 - Podstawy „ubi”, która oznacza urbanistykę, czyli miasteczko z zabudowa
17. Czy prawdą jest, że przez Lubiąż biegł najstarszy szlak etruskich kupców zmierzających w kierunku Bałtyku? (0-1)
18. W poniższym tekście, dotyczącym magii miejsca na budowę klasztoru, podkreśl orzeczenia. (0- 14)
- Historycy twierdzą, że zgodnie ze swoim zwyczajem cystersi najchętniej zakładali konwenty na mokrych nieużytkach w płaskich okolicach ożywionych strumieniem. Cystersi dbali, aby wokół ich siedzib odpowiednio przechodziły ciekły wodne, uważnie obserwowali teren. Potrafili również korzystać z energii kamieni. Wiedzieli, jak je układać i używać, aby neutralizowały szkodliwy na zdrowie wpływ cieków. Dlatego stare klasztory przyciągają ludzi swoją dobrą energią. To miejsce, które wybrali mnisi na budowę swojej siedziby w Lubiążu, miało i ma niemal magiczną moc. Wcześniej modlili się tu Słowianie, a oni także dokładnie przypatrywali się przyrodzie.*
19. Na placu przed klasztorem stoi kolumna. Powiedz kogo ona przedstawia? (0-1)
-

20. Stojąc przodem do klasztoru, przed wejściem do obiektu, widać w górze dwie wieże, które wieńczą fasadę kościoła poświęconego w 1340 roku. Powiedz pod jakim wezwaniem jest ów kościół. **(0-1)**

.....

21. Jakie miejsce uznaje się za najpiękniejsze wnętrze w lubiąskim klasztorze, a dokładnie w pałacu opata? **(0-1)**

22. Opactwo pocysterskie w Lubiążu nazywane jest często w źródłach *śląskim Wawelem*. Jak sędzisz, dlaczego taka nazwa? **(0-1)**

.....

23. W latach 1681 – 1739 przebudowano i zbudowano monumentalne pełne przepychu obiekty klasztorne: kościół zakonny, pałac opata i klasztor. Wtedy też powstała biblioteka i sala reprezentacyjna zwana Salą Książęcą. W jakim stylu architektonicznym utrzymano ich wnętrza i elementy zewnętrzne?**(0- 1)**

.....

24. Czy prawda jest, że zespół klasztorny w Lubiążu jest drugim co do wielkości obiektem sakralnym na świecie?**(0-1)**

.....

25. W Lubiążu zachował się jedyny na Dolnym Śląsku obiekt powstały na przełomie XIX i XX wieku, który widać na poniższej fotografii. Jego drewniany korpus spoczywa na metalowych rolkach toczących się po okrągłym torze jezdny wbudowanym w fundament. Dzięki temu można było go w miarę szybko ustawić w kierunku wiejącego wiatru.. Nazwij obiekt, który widzisz na zdjęciu, podając koniecznie jego dwie synonimiczne. **(0-1)**

26. Do jakich trzech ciekawych miejsc (pomijając opactwo pocysterskie) zaprowadziłbyś turystę, który przybył do Lubiąża? Są to miejsca, które pozwalają powiedzieć, że Lubiąż to namiastka Jerozolimy. **(0-3)**

1.....

2.....

3.....

27. W którym roku Lubiąż odwiedził król muzyki pop Michael Jackson?**(0-1)**

.....

28. Św. Jadwiga Śląska bywała często w Lubiążu. Dlaczego? **(0-1)**

.....
Źródła mówią, że czyniła ona cuda. Na czym one polegały? **(0-1)**

.....

29. Dopisz minimum 5 zdań o malarzu, który między innymi zadbał o wystrój wnętrz kompleksu w Lubiążu. **(0-5)**

Michał Willmann- malarz zwany *śląskim Rembrandtem*, tworzył w opactwie w Lubiążu, Henrykowie i Kamieńcu Żąbkowickim.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Razem 54 punkty do zdobycia.

HISTORYCZNY SPACER PO POWIECIE WOŁOWSKIM

(projekt edukacyjny)

Cykl czwarty w roku szkolnym 2018/2019 pod nazwą:

Czy znam historię Lubięża i lubięskiego klasztoru?

konkurs powiatowy – etap I

Odpowiedzi

1. P	18. 14 orzeczeń
P	19. Kolumna Najświętszej Marii Panny
P	20. Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny
P	21. Sala Księżęca
2. A	22. Taka nazwa, bo pochowano tu wielu śląskich książąt z dynastii Piastów
3. B	23. Styl barokowy
4. P	24. P (największy to kompleks pałacowo klasztorny w Hiszpanii ESKVRIAL)
5. Michał Willman	25. Wiatrak/ paltrak
6. C	26. KALWARIA zbudowana przez cystersów: Krzyży kaplica św. Jana Nepomucena w centrum wioski – przy skrzyżowaniu dróg studnia w lasku św. Jadwigi Śląskiej Wzgórze Trzech
7. C	27. 28V1997 r.
8. B	28. Z Lubiężem była Jadwiga związana poprzez osobę swego spowiednika, opata Gunthera II, bywała często w Lubiężu.
9. B	29. Czyniła cuda – w miejscu, które wskazała zaczynała tryskać woda
10. B	
11. Uruchomiono tu produkcję na potrzeby wojenne, obsługiwaną przez międzynarodowy obóz pracy przymusowej.	
12. A	
13. P	
14. 330 tys. m sześciennych	
15. Husem lub Hisem	
16. B	
17. P	

29. Michael Lucas Leopold Willmann (5 zdań o malarzu)

Jeden z najśłynniejszych malarzy, grafików i freskantów epoki baroku działających na Śląsku. Urodził się w Królewcu 26 września 1630 roku, zmarł 26 sierpnia 1706 roku w Lubiężu.

Michael Lucas Leopold Willmann przyszedł na świat w dość biednej rodzinie artystycznej wyznania kalwińskiego. Jego ojciec Peter Willmann był lokalnym malarzem, być może cechowym. U niego młody Michael pobierał nauki w początkowej fazie swojej kariery. Około 1650 roku udał się na dalszą edukację do Amsterdamu. Nie było go jednak stać na opłacenie nauki w jednym z renomowanych warsztatów znanych mistrzów, jak choćby u Rembrandta van Rijn. Zmuszony był więc do samodzielnego studiowania dzieł mistrzów, z których najdokładniej przyswoił obrazy wspomnianego Rembrandta, a także Petera Paula Rubensa i Antona van Dycka. Ich dzieła oglądał w dostępnych amsterdamskich kolekcjach lub też w pracowniach malarskich miejscowych artystów, często posiadających obrazy znanych mistrzów jako wzory do naśladowania. Szkicował również obrazy włoskie, które uważał za podstawę swojej edukacji. Sposób malowania, szkicowy i mocno nasycony światłem, wyniósł jednak przede wszystkim od Rembrandta.

Wędrownica artystyczna Michaela Willmanna trwała dość długo, bowiem aż dziesięć lat (czyli około pięć razy dłużej niż "typowego" malarza w tym czasie). W drugiej połowie lat 50. XVII wieku pojawił się na dworze praskim, na którym nie było już co prawda tej sławy artystów, co za czasów Rudolfa II, niemniej ciągle znajdowały się tam wykonane przez nich dzieła.

W końcu, 21 października 1660 roku, Willmann przybył do Lubiąży na zaproszenie Arnolda Freibergera, opata klasztoru cystersów. Tam też po dwóch latach ożenił się z wdową po kanceliście kurii lubiąskich, Heleną Reginą Lišką z domu Schultz. Pod wpływem Freibergera, a przede wszystkim śląskiego mistyka Angeliusa Silesiusa, Willmann przeszedł w 1663 roku konwersję na katolicyzm. Podejrzewa się jednak, iż prawdziwa duchowa transformacja artysty miała miejsce kilka lat później.

Od początku swojej działalności w Lubiąży Willmann prowadził warsztat pracujący przede wszystkim dla lubiąskich cystersów. Jego zleceniodawcami byli kolejni opaci tego klasztoru: Johannes Reich oraz Ludwig Bauch. W pierwszym roku swojej obecności w Lubiąży Willmann wykonał płótno "Wizja św. Augustyna". Sławę przyniósł mu jednak tworzony przez wiele lat, rozpoczęty w 1661 roku, cykl obrazów "Męczeństwa apostołów", przeznaczony do kościoła klasztorowego (obecnie dwa płótna z tego cyklu - "Ukrzyżowanie św. Piotra" i "Ścięcie św. Pawła" - znajdują się w kościele św. Stanisława Kostki, zaś pozostałych siedem w kościele Wszystkich Świętych w Warszawie). Owe gigantycznych rozmiarów dzieła przedstawiały sceny malowane w niezwykle ekspresyjny sposób, za pomocą specyficznej manieri podpatrzonej przez artystę u Rembrandta. Polegała ona na szkicowym nakreśleniu postaci, zwierząt, tła i dozowaniu szczegółów w zależności od potrzeb: przeznaczenia obrazu czy jego wielkości. Był to też sposób na szybkie stworzenie wielu płócien w krótkim czasie - należy bowiem pamiętać, iż w początkowej fazie twórczości Willmann działał sam.

Z czasem warsztat malarza rozrósł się do pokaźnych rozmiarów, jednak zawsze pozostawał przedsiębiorstwem rodzinnym. Willmann nie należał do żadnego z cechów, mógł więc mieć więcej niż dwóch pomocników. Pracowali u niego: pasierb Johann Christoph Liška, syn Michael Leopold Młodszy, córka Anna Elisabeth, później także wnuk Georg Wilhelm Neunhertz oraz dwóch nieokreślonych bliżej Tyrolczyków.

Dzięki znacznej ilości zamówień Willmann prędko się wzbogacił i już w 1687 roku kupił okazały dom na Winnej Górze w Lubiąży. Było go także stać na opłacenie wyjazdu i edukacji we Włoszech swojego pasierba Liški i na zapewnienie swoim córkom wysokich posagów. Po powrocie pasierba w twórczości Willmanna zaczęły się silniej pojawiać pierwiastki italianizujące, wzorowane na kompozycjach Pietro da Cortony. Być może to Liška przywiózł szkice obrazów włoskiego mistrza.

W latach 70. i 80. XVII wieku Michael Willmann był już znanym malarzem ze sporym dorobkiem artystycznym. Zaczęły do niego napływać zamówienia spoza Lubiąży: w 1678 roku wykonał portret opata krzeszowskich cystersów Bernharda Rosy, z którym potem wielokrotnie współpracował; zamawiała także u niego protestancka Rada Miejska Wrocławia, elektor brandenburski Fryderyk Wilhelm, czy wreszcie bogata rodzina Nostitzów. Dla tych ostatnich Willmann wykonał szereg płócien do ich kaplicy w pałacu w Luboradzu. W tym czasie powstały również pierwsze obrazy dla opactwa cystersów w Henrykowie.

Duży postęp w sztuce malarskiej poczynił Willmann w drugiej połowie lat 80. i w latach 90. XVII stulecia, kiedy spróbował swoich sił jako freskant. Pierwszym jego zleceniem była dekoracja sklepienia jadalni opata w klasztorze w Lubiąży z przedstawieniem "Triumfu bohatera cnót" oraz czternastoma emblematami. Do techniki freskowej artysta przynosił charakterystyczne cechy swojego malarstwa sztalugowego ze szkicowym modelunkiem ciał, brązową barwą lekko zarysowanych teł oraz wydobyciem za pomocą światła dynamicznie przedstawionych zdarzeń na pierwszym planie.

W latach 1691-1693 zrealizował dla Lubiąża także wystrój malarski kopuł kaplic św. Benedykta i św. Bernarda. Prawdziwym popisem kunsztu malarza stało się jednak inne dzieło: kompleksowa dekoracja freskowa w kościele św. Józefa w Krzeszowie. Freski, wykonane w latach 1692-1696 na zamówienie opata Rosy i zarządzanego przez niego Bractwa św. Józefa, wypełniają niemal całe wnętrze świątyni i przedstawiają sceny związane z jej patronem.

Od początku XVIII wieku stopniowo malał udział Willmanna w pracach jego warsztatu. Powodem tego stanu rzeczy był podeszły wiek artysty oraz postępująca ślepotą. W późnych obrazach daje się również zauważyć przewagę szkicowości - być może wynikającej właśnie z choroby. Coraz większy udział w pracach warsztatu miał Johann Christoph Liška. Pojawiali się też kolejni tymczasowi współpracownicy: Johann Jacob Eybelwieser z Wrocławia (pracujący potem w Wiedniu) i Johann Kretschmer z Głogowa.

Michael Willmann zmarł 26 sierpnia 1706 roku w wieku 76 lat. Prace w jego stylu wykonywało po śmierci mistrza wielu uczniów, z których najwięcej dzieł stworzyli Liška oraz Neunhertz (płótna oraz freski, także w Rzeczypospolitej). Wydaje się jednak iż sława artysty była tak wielka, iż naśladowało go wielu niezwiązanych z nim malarzy, którzy mieli jedynie dostęp do licznych dzieł "śląskiego Apellesa".

Willmann uznawany jest obecnie za najwybitniejszego malarza doby baroku na Śląsku, silnie związanego z kontrreformacją i wynikającym z niej mistycyzmem. Jego dzieła znajdują się w wielu muzeach i klasztorach przede wszystkim w Polsce i w Czechach, a także w Niemczech, Francji, Austrii, Rumunii i na Węgrzech.

Do tworzenia kompozycji Willmann stosował przede wszystkim znane mu obrazy Rubensa, van Dycka oraz da Cortony, często wydobywając z nich tylko fragmenty, które następnie łączył we własną, autorską do pewnego stopnia, kompozycję. Styl śląskiego malarza był jednak bardziej innowacyjny i jedynie w ogólnych założeniach opierał się na szkole malarskiej Rembrandta. Szkicowość i związane z nią dostosowywanie szczegółów w zależności od potrzeb, stanowiły swoisty wyróżnik warsztatu Willmanna. Metodę tę stosowali także, choć już w nieco inny sposób, jego pierwsi uczniowie: Liška, Anna Elisabeth Willmann oraz syn Michael. Szkicowość dotyczyła przede wszystkim tła, w którym za pomocą kilku pociągnięć pędzla wyobrażał kontury konkretnego przedmiotu - nie wykonując już potem szczegółów. W obrazach i freskach śląskiego malarza widać też pewne upodobanie do przedstawiania zwierząt, przede wszystkim koni, osłów, wielbłądów, często spotykanych na obrazach z cyklu "Męczeństwa apostołów" oraz we freskach w Krzeszowie.

Autor: Jakub Jagiełło, marzec 2011

REMIIDIUM - profilaktyka problemowa i promocja zdrowia psychicznego

Pawłowska S., Prestiż Lorda Kruszwiła – konsumpcyjne aspiracje nastolatków – praktyczny plan krok po kroku.- Remedium 2019, nr 2, str. 2–4

Artykuł poświęcony jest fenomenowi popularności youtubera Lorda Kruszwiła oraz pojęcia „prestżu”, które wśród nastolatków jest aktualnie często używane na oznaczenie tego, co dobre, pożądane, modne. Na podstawie analizy filmów Lorda Kruszwiła podejmują próbę wyjaśnienia, jakie wartości kryją się za tym pojęciem.

Pawłowska S., Ortoreksja – życie na diecie.- Remedium 2019, nr 3, str. 2-5

Posiadanie aktualnej wiedzy na temat właściwego odżywiania się to z pewnością zachowanie pożądane w czasach, gdy blisko połowa Polaków zmaga się z nadwagą, a lista chorób z tego powodu stale się wydłuża. Jednak te pożądane zainteresowania i dobre nawyki mogą przerodzić się w szkodliwą obsesję. Patologiczna fiksacja na punkcie zdrowej, właściwej diety zwana jest ortoreksją (z gr. ortho – prawidłowy, właściwy; orexis – apetyt, pożądanie).

ZESTAWY BIBLIOGRAFICZNE

Nowości książkowe

zestaw bibliograficzny publikacji znajdujących się w Bibliotece Pedagogicznej w Wołowie

1. Knopik T., *Zafascynowani światem. Efektywne wspieranie rozwoju zdolności i zainteresowań uczniów w codziennej praktyce szkolnej.* Warszawa 2018
2. *Szkoła dla innowatora.* Kalisz 2018
3. Duda W., *Mobilność edukacyjno-zawodowa uczniów szkół zawodowych.* Warszawa 2018
4. Holmes J., *Edukacja i uczenie się.* Warszawa 2019
5. Lisowska E., *Kondycja zawodowa nauczycieli - w poszukiwaniu skutecznej profilaktyki wypalenia zawodowego.* Kraków 2018
6. Kusio U., Szcześniak K./red., *Człowiek w kulturze. Kultura w człowieku. T.1.* Lublin 2018
7. Flaszynska E., *Bezrobocie. Bezrobotny. Praca socjalna.* Warszawa 2019
8. Fisher H., *Anatomia miłości : nowe spojrzenie.* Warszawa 2017
9. Szmidt K., *ABC kreatywności . Kontynuacje.* Warszawa 2019
10. Kędzierski M., *Akademia wychowania.* Warszawa 2018
11. Duda W., *Mobilność edukacyjno-zawodowa uczniów szkół zawodowych.* Warszawa 2018
12. Juul J., *Nastolatki. Kiedy kończy się wychowanie?* Podkowa Leśna 2014
13. Kozłowski P., Stasiak K., *Ośrodek kuratorski : ujęcie prawne, organizacyjne i metodyczne.* Warszawa 2018
14. Michalak M./red., *Standardy ochrony praw dziecka.* Warszawa 2018
15. Kohut D./red., *Dziecko o specjalnych potrzebach w kręgu interdyscyplinarnej terapii.* Kraków 2015
16. Hadnasgy Ch., *Socjotechnika : sztuka zdobywania władzy nad umysłami.* Gliwice 2017
17. Antoszewska B, Myśliwczyk I./red., *Jest człowiek z niepełnosprawnością : pola refleksji.* Poznań 2017
18. Ignaciuk B.i K., *Dziecko z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej ADHD i ADD.* Kraków 2018
19. Kohn A., *Mit pracy domowej.* Podkowa Leśna 2018
20. Pater D., *Holistyczna koncepcja człowieka chorego : teologia-medycyna-praktyka.* Warszawa 2017
21. Flechter W., *Reklama: krótkie wprowadzenie.* Łódź 2018
22. Jemieliński D., *Socjologia Internetu.* Warszawa 2018
23. Wegner-Jezińska M., *Wychowanie maluszka od urodzenia do trzeciego roku życia.* Gdańsk 2018
24. Hassed C., Chambers R., *Uważne uczenie się: zredukuj stres i zwiększ produktywność mózgu, by uczyć się efektywnie.* Warszawa 2018

Tutoring w edukacji

- zestaw bibliograficzny -

1. Adamek I., *Pedagogika wczesnoszkolna : kluczowe problemy*. Kraków, 2016
2. Apanel D./red., *Opieka i wychowanie - tradycja i problemy współczesne*. Kraków 2009
3. Budzyński M./red., *Tutoring w szkole : między teorią a praktyką zmiany edukacyjnej*. Wrocław 2009
4. Červinková H./red., *Edukacyjne badania w działaniu*. Warszawa 2013
5. Czekierda P./red., *Tutoring : teoria, praktyka, studia przypadków*. Warszawa 2015
6. Gołębnik B./red., *Nauczyciele : programowe (nie) przygotowanie*. Wrocław 2012
7. Karpińska A./red., *Horyzonty rozwoju edukacji w dialogu i perspektywie*. Warszawa 2011
8. Kowalczyk-Walędziak M./red., *Twórcze wiązanie teorii i praktyki pedagogicznej : możliwości, wyzwania, inspiracje*. Kraków 2014
9. Pawlak A., *Tutoring dziecięcy w procesie nauczania-uczenia się dzieci siedmioletnich i ośmioletnich*. Lublin 2009
10. Sarnat-Ciaśko A., *Tutoring w polskiej szkole*. Warszawa 2015

Artykuły z czasopism:

11. Appelt K., *Tutoring rówieśniczy - stara metoda na nowo odkrywana*. - Psychologia w Szkole, 2014, nr 1, s. 21-30
12. Berska J., *Czym jest tutoring?* – Wychowawca, 2016, nr 9, s. 14-15
13. Brzezińska A., *Tutoring nauczycielski - tutoring rówieśniczy : aspekty etyczne*. - Forum Oświatowe, 2013, [nr] 2, s. [13]-29
14. Dziubińska-Starska A., *Dokąd i po co zmierzasz? : tutoring*. - Edukacja i Dialog, 2014, nr 7/8, s. 23
15. Fingas B., *W cztery oczy : tutoring*. - Sygnał. - 2015, nr 4, s. 42-[45]
16. Grodecka E., *Tutoring - sztuka odkrywania i rozwijania mocnych stron*. - Język Polski w Gimnazjum, nr 4 (2015/2016), s. 50-57
17. Kuzitowicz W., *Edukacja przez dialog*. - Głos Pedagogiczny, 2013, nr 51, s. 16-18
18. Mysior R., *Tutoring rówieśniczy : nowa jakość edukacyjna*. - Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, 2014, nr 4, s. 11-16
19. Rowicka A., *Rozwój talentów wychowanków metodą tutoring*. - Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, 2015, nr 4, s. 28-40
20. Sawiński J., *Tutoring w szkole czy dobre doradztwo?* - Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, 2014, nr 4, s. 16-19
21. Sitko M., *Tutoring szansą dla systemu edukacji*. - Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, 2011, nr 4, s.27-32
22. Sławińska M., *Tutoring rówieśniczy w edukacji, czyli jak uczniowie uczą się od siebie wzajemnie i co z tego wynika*. - Forum Oświatowe, 2015, nr 2, s. [41]-56
23. Wasilewska J., *Tutoring drogą do sukcesu*. - Monitor Dyrektora Szkoły, 2015, nr 50, s. 50-53
24. Wasilewska J., *Tutoring jako skuteczne narzędzie edukacji*. - Dyrektor Szkoły, 2015, nr 7, s. 54 - 56